

**T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**EVLİLİKTE ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ VE EVLİLİK UYUM
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Merve OKURCAN

**Tez Danışmanı
Dr. Öğretim Üyesi Oğuz TAN**

İSTANBUL-2018

**T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**EVLİLİKTE ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ VE EVLİLİK UYUM
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

**Merve OKURCAN
164102124**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğretim Üyesi Oğuz TAN**

İSTANBUL-2018

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 164102124
Öğrenci Adı Soyadı	: Merve OKURCAN
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Oğuz TAN
Tezin Başlığı	: Evlilikte Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Uyum İlişkisinin İncelenmesi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 26.07.2018	Saati	: 18:00
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUGU			
☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.			
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ..... ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. <i>(en fazla 3 ay)</i>			
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi.	☐ Değişt.	
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BİRLİĞİ ile REDDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Yrd. Doç. Dr. Oğuz TAN	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Emre TOLUN ARICI	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Tuğba Arzu ÖZAL İLDENİZ	

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum ‘Evlilikte atışma özüm Stilleri ve Evlilik Uyum İlişkisinin İncelenmesi’ adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

18/06/2018

Merve OKURCAN

ÖNSÖZ

Tez çalışma sürecimde, bilgi ve önerilerini benimle paylaşan ve desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Oğuz TAN'a,

Tüm eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen canım babam Yusuf OKURCAN'a, annem Semra OKURCAN'a ve her zaman yanımda olan canım abim Sefa OKURCAN'a,

Lisans ve yüksek lisans eğitim sürecini birlikte geçirdiğim ve tez çalışmalarım boyunca desteğini benden esirgemeyen arkadaşım Aslı Sena SÖKMEN'e, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Merve OKURCAN

ÖZET

(OKURCAN, Merve, Yüksek Lisans, İstanbul, 2018)

Evlilikte Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Uyum İlişkisinin İncelenmesi

Bu çalışmanın amacı; evlilikte çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyum ilişkisinin araştırılmasıdır. Veri toplamak amacıyla, Evlilikte Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği ve Evlilikte Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde; evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri ve geri çekilme düzeyinin çift uyum düzeyini azalttığı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan, evli çiftlerin boyun eğme düzeyi çift doyum düzeyini artırmaktadır. Evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri düzeyi çift bağlılığı düzeyini azaltmaktadır. Evlilik süresi arttıkça çift bağlılığı, duygusal ifade ve çift uyum alt boyutları anlamlı düzeyde azalmaktadır. 31-35 yaşları arasında olanların daha yüksek çift uyumu tarif ettikleri görülmektedir. Yüksek gelir düzeyi olanların yüksek çift uyumu ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Sonuç olarak evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve evlilikte çatışma çözüm stillerinin evlilik uyumuna etkisi saptanmıştır. Evlilikte yaşanan çatışmalar, kişiler arası ilişkilerin kalitesi ile ilgilidir ve süreklilikte etkindir. İlişkilerdeki uyum ise eşler arasındaki çatışmanın düzeyine ve çatışmanın nasıl çözüldüğüne bağlıdır. Buradan hareketle, bundan sonraki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Evlilik uyumu, çatışma çözüm stilleri, evli çiftler.

ABSTRACT

(OKURCAN, Merve, Master, İstanbul, 2018)

The Styles of Overcoming the Conflicts in Marriage and the Study of the Harmony in Marriage

The purpose of this study is to investigate the relationship marriage conflict resolution styles and marriage adjustment. In order to collect data, Conflict Resolution Styles Scale and Marriage Adjustment Scale were used. As a result of the findings, it is understood that the negative conflict resolution styles of married couples and withdrawal level of reduce the level of dyadic adjustment. On the other hand, level of submission of married couples increase the level of dyadic adjustment. The level of negative conflict resolution styles of married couples reduces the level of dyadic adjustment. As the duration of marriage increases, the dyadic adjustment, emotional expression and dyadic adjustment subscales decrease significantly. It is seen that they declare a higher degree of adjustment in years of 31-35. It is understood that those with higher income levels have higher rates of dyadic adjustment. As a result, determining the factors affecting marital adjustment and the effect of marital conflict resolution styles on marital harmony were determined. Conflicts in marriage are concerned with the quality of inter-personal relationships and affect continuity. The harmony in relations depends on the level of conflict between marriage couples and how the conflict is resolved. Moving from here, there are suggestions for further studies.

Key words: Dyadic adjustment, conflict resolution styles, married couples.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

YEMİN METNİ	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Evlilik Uyumu	5
2.1.1. Evlilik Uyumunu Etkileyen Etmenler	5
2.1.1.1. Ekonomik Sorunların Etkisi	5
2.1.1.2. İletişim ve Dayanışmanın Etkisi.....	6
2.1.1.3. Cinsel Yaşamın Etkisi.....	13
2.1.2. Evlilik Memnuniyeti.....	15
2.2. Evlilik Çatışması	19
2.2.1. Çatışma Çözüm Stilleri.....	27
2.2.2. Çatışmada Çözüm Yöntemleri.....	34
3. GEREÇ VE YÖNTEM	36
3.1. Araştırmanın Modeli	36
3.2. Çalışma Grubu.....	36
3.3. Veri Toplama Aracı.....	36
3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	37
4. BULGULAR VE YORUMLAR	39
4.1. Tanımlayıcı Özelliklere İlişkin Bulgular	39
4.2. Çift Uyum ve Çatışma Çözüm Stilleri Puan Ortalamaları	40
4.3. Çift Uyumu İle Çatışma Çözüm Stilleri Arasındaki İlişkiler	41
4.4. Çift Uyumunun Tanımlayıcı Özelliklere Göre Karşılaştırılması	46

4.5. Çatışma Çözüm Stillerinin Tanımlayıcı Özelliklere Göre Karşılaştırılması	53
TARTIŞMA	59
KAYNAKÇA	66
EKLER	74

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1. Evli Çiftlerin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı	39
Tablo 2. Çift Uyum Puan Ortalamaları.....	40
Tablo 3. Çatışma Çözüm Stilleri Puan Ortalamaları	41
Tablo 4. Çift Uyum Puanları ve Çatışma Çözüm Stilleri Puanları Arasında Korelasyon Analizi.....	41
Tablo 5. Çatışma Çözüm Stillerinin Çift Uyum Üzerine Etkisi	43
Tablo 6. Çatışma Çözüm Stillerinin Çift Doyum Üzerine Etkisi	43
Tablo 7. Çatışma Çözüm Stillerinin Fikir Birliği Üzerine Etkisi	44
Tablo 8. Çatışma Çözüm Stillerinin Çift Bağlılığı Üzerine Etkisi	44
Tablo 9. Çatışma Çözüm Stillerinin Duygusal İfade Üzerine Etkisi	45
Tablo 10. Çift Uyumunun Evlilik Süresine Göre Ortalamaları	46
Tablo 11. Çift Uyumunun Eğitim Durumuna Göre Ortalamaları.....	47
Tablo 12. Çift Uyumunun Eşin Eğitim Durumu Göre Ortalamaları	48
Tablo 13. Çift Uyumunun Yaşa Göre Ortalamaları.....	49
Tablo 14. Çift Uyumunun Algılanan Aile Gelir Düzeyine Göre Ortalamaları	49
Tablo 15. Çift Uyumunun Cinsiyete Göre Ortalamaları.....	50
Tablo 16. Çift Uyumunun Evlilik sayısına Göre Ortalamaları	51
Tablo 17. Çift Uyumunun Evlilik Şekline Göre Ortalamaları.....	51
Tablo 18. Çift Uyumunun Çalışma Durumuna Göre Ortalamaları	52
Tablo 19. Çift Uyumunun Çocuk Sahipliğine Göre Ortalamaları	52
Tablo 20. Çatışma Çözüm Stillerinin Evlilik Süresine Göre Ortalamaları.....	53
Tablo 21. Çatışma Çözüm Stillerinin Eğitim Durumuna Göre Ortalamaları	54
Tablo 22. Çatışma Çözüm Stillerinin Eşin Eğitim Durumuna Göre Ortalamaları	55
Tablo 23. Çatışma Çözüm Stillerinin Yaşa Göre Ortalamaları	55
Tablo 24. Çatışma Çözüm Stillerinin Algılanan Aile Gelir Düzeyine Göre Ortalamaları	56
Tablo 25. Çatışma Çözüm Stillerinin Cinsiyete Göre Ortalamaları	56
Tablo 26. Çatışma Çözüm Stillerinin Evlilik Sayısına Göre Ortalamaları.....	57
Tablo 27. Çatışma Çözüm Stillerinin Evlilik Şekline Göre Ortalamaları	57
Tablo 28. Çatışma Çözüm Stillerinin Çalışma Durumuna Göre Ortalamaları	58
Tablo 29. Çatışma Çözüm Stillerinin Çocuk Sahipliğine Göre Ortalamaları.....	58

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1. Araştırma Modeli..... 36

1. GİRİŞ

Aile, toplumun en önemli birimlerinden biridir ve şüphesiz, evlilik ailenin değişmez bir ögesidir. Bir ilişki stili olarak evlilik; fonksiyonellik, hayat stili, mutluluk ve depresyon gibi çeşitli unsurlar ile eşleştirilmiştir (Seltzer, 2000). Glenn (1990) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda evliliğin, bireylerin ömür sürelerine katkısı olduğu, zira evliliğin kişiler üzerinde hem ruhsal hem fiziksel birçok etkisinin bulunduğu ortaya konmuştur. Cooklin'e (1987) göre ise evlilik, karşılıklı etkileşim içerisinde olan, aralarında yakın bir ilişkinin bulunduğu kişilerden oluşan dinamik bir birimdir ve evlilikte uyumun hayat kalitesi üzerine pozitif bir etkisi olmaktadır.

Sosyal ve kültürel birçok değişkenden bağımsız olarak evliliğin insan yaşantısındaki yeri ve önemi, literatürde yer alan birçok çalışmanın konusu olmuştur. İnsan sosyal bir varlıktır. Bu durum, insanın evliliğe yönelmesi ile yakından ilişkilidir. Yapılan çalışmalar, evli insanların bekarlara kıyasla, stres ve anksiyete ile daha başarılı biçimde başa çıkabildiklerini göstermektedir (Fu ve Heaton, 2000). Evlilikte eşlerin birbirine duygusal destek ve motivasyon sağlaması, beraber yaşamalarını ve bireysel hayatlarını da kolaylaştıran bir etkendir. Yine evlilikte eşlerin birbirleri ile duygu ve düşüncelerini paylaşmaları, yalnızlık hissini azaltan ya da engelleyen faktörlerden biridir. Bu ve benzeri durumlar, evli insanların genellikle hayatlarından memnun, umutlu ve pozitif hissetmelerini sağlamaktadır (Ruvolo, 1998).

Eşlerin bağlanma şekilleri ilişkilerinin temel hususlarını etkilemektedir. İnsan ilişkileri üzerinden bakıldığında kişinin güven hissini bulması kendi bağlanma şekline ve eşinin bağlanma şekline bağlıdır. Bu alana dair yapılan çalışmalarda eş seçimine dair üç ana teori bulunmaktadır (Holmes ve Johnson, 2009).

Benzerlik hipotezi, kişilerin kendi bağlanma biçimleri gibidir, bağlanma şekillerine bağlı bireyleri seçtiklerini düşünmektedirler. Mevzuu Kendini Geliştirme Hipotezi ile de açıklamak mümkündür. Buna göre kişiler, kendi tarzlarını geliştirmek amacıyla başkalarından pozitif dönüş almayı istemektedirler. Bundan dolayı da aynı bağlanma şekline sahip eş ile yaşanan ilişkide samimiyet, özgürlük ve arzular hususu benzeyeceğinden eşler birbirlerine karşılıklı olarak pozitif geri dönüşler yapmaktadırlar (Holmes ve Johnson, 2009). Yani kaygılı biri kendisi gibi kaygılı bir eş seçmektedir.

Tamamlayıcı Hipotez’de insanların bağlanma şekillerinin hususlarına göre isteklerini gerçekleştiren bireyleri seçtikleri belirtilmektedir. Buna göre, kaygılı biri kendisine kaçınıcı bir eş seçecektir. Kaygılı biri ilişkide eşinin uzak kalacağı düşüncesinde olduğundan bu durum kaçınıcı kişilerce yapılmış olacaktır (Holmes ve Johnson, 2009).

Güvenli Bağlanma Hipotezi’ne göre ise, kişilerin bağlanma şekilleri ve ilişki isteklerinin bir önemi yoktur çünkü kendilerine eş için güvenli bağlanan kişileri tercih etmektedirler. Asıl amaçları ilişki isteklerinde kendilerini güvende hissetme duygusu olduğu düşünülmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007).

Bağlanmanın romantik ilişkiler üzerinde oldukça önemli bir etkisi vardır. Güvenli bağlanan kişiler, en mühim romantik ilişkilerini mutlu ve güvenilir şekilde belirtmektedirler. Eşlerinin hata durumlarında bile onları desteklemektedirler. Kaçınıcı bağlanan kişiler, romantik ilişkilerinde samimiyetten çekinmektedirler. Duygusal olarak gel-gitler yaşamaktadırlar ve kıskançtırlar. Kaygılı kişiler ise, ilişki tecrübelerini birliktelik isteği, güçlü cinsel çekim, takıntılar biçiminde belirtmişlerdir. Neticede değişik bağlanma şekillerine sahip olan kişiler eşlerin güvenilir ve ulaşılabilir olması, ilişkinin yönü gibi konularda farklı fikirlere sahiptirler (Collins, Cooper ve Allard, 2002).

Bağlanma şekilleri evlilik ilişkisi açısından önemlidir. Buradan yola çıkarak da evlilikteki uyum ve iletişim kalıplarından bahsetmek gerekmektedir. Aile sistemindeki karı-koca ilişkisi başka sistemler üzerinde önemli bir göreve sahiptir. Bundan dolayı da eşler arasındaki uyum sorunları ailenin fonksiyonelliğini idrak etme noktasında mühim veriler vermektedir (Minuchin, 1974).

Uyumlu bir evlilik kişilerin hayatlarında mühim bir yer tutmaktadır. Çünkü bu sayede mutluluk ve tatminden bahsedilebilir. Uyumsuzluk baş gösterdiğinde ise, çiftlerin ve yakınlarının psikolojik ve fizyolojik sorunlar yaşamasına neden olmaktadır (Umberson, Williams, Daniel, Powers, Liu ve Needham, 2006; Dush, Taylor ; Rhiannon ve Kroeger, 2013).

Uyumlu evliliklerde eşler mühim konularda aynı fikre sahiptirler. Fikir çatışmaları daha azdır. Herhangi bir problem durumunda ise, doğru adımlar ile üstesinden gelebilmektedirler. Birbirleriyle oldukça etkili bir biçimde iletişim kurup, yaşadıkları ilişkiden ve eşlerinden hoşnut olmaktadır. Birbirleriyle ortak ilgi alanları belirtip

birlikte faaliyetlerde bulunabilirler. Sabateliu (1988), eşlerin birbirleriyle iletişim kurabildikleri, anlaşmazlıkların çok fazla yaşanmadığı ve de yaşanan sorunları iki tarafın da hoşnut olacağı biçimde nihayete kavuşturulduğu evlilikleri uyumlu evlilikler olarak belirtmektedir.

Johnson ve arkadaşları (1986), eşler arasındaki uyumun beş ana etmeden oluştuğunu belirtmiştir. Bu etmenlerin de iki aşamada değerlendirilebileceğini belirtmişlerdir. İlk aşama mutluluk ve etkileşim şekli kapsamında, bireylerin evliliklerine dair aldıkları tatmin, mutluluk, aşk, sevgi, anlaşma ve cinsel konulardaki hislerini içine almaktadır. Karşılıklı etkileşim de, gündelik hayattaki gezintiler, ziyaretler, yemek saatleri gibi aktivitelerde ne ölçüde zaman harcadıkları bulunmaktadır. İkinci aşamada ise çatışmalar, sorunlar ve boşanma konuları bulunmaktadır. Bu hususta da çiftlerin sözlü ve fizikî atışmalarının ölçüsü, aniden parlama, kıskançlık, maddi problemler, eşlerin bireysel hususlarının evlilikte herhangi bir probleme yol açıp açmadığı araştırılmaktadır (Yılmaz, 2001).

Evlilikte yaşanan çatışmalar, evlilikten alınan tatmini etkilemektedir (Markman, 1983). Bireylerin değişik iletişim kurma ve çatışma yaşama biçimleri olabilir. Bu durum bilhassa evlilikte sahip olunan farklılıklar hususunda bilinçli olmak, yaşanan çatışmanın muhtemel negatif neticelerini asgarî seviyeye indirme hususunda yardımcı olabilir. Eşlerin birbirleriyle iletişim çatışmaları yaşama şekillerini bilmeleri, herhangi bir tartışma esnasında eşlerin birbirine ne şekilde davranmaları hususunda yardımcı olabilir. Bu noktada duygusal zeka kavramı devreye girmektedir. Duygusal zeka, kendi duygularımızın bilincinde olup bunu olumlu bir biçimde anlatmak olduğu kadar, diğerlerinin de duygularını anlamak, mühimsemek ve gereksinimlerine yardımcı olabilmektir. Bu noktadan duygusal zekanın evliliklerde oldukça önemli bir yeri vardır. Çünkü çiftlerin birbirleriyle kurdukları iletişimi etkileyebilmektedir.

Duygusal zeka aslında empati kurmaktır (O'Neil, 1996). Bu yetiye sahip olan kişiler hayatlarını daha tatminkar ve etkili bir biçimde devam ettirerek, kendi verimliliklerini artıracak birtakım alışkanlıklar kazanabilirler (Goleman, 2000). Böyle bir yetiye sahip olmak evlilik ilişkisi içerisinde birbirlerini anlama ve doğru ve etkili bir iletişim kurma olanağı sağlar. Kişilerin sahip oldukları duygusal zeka seviyesi, yaşanan iletişim çatışmalarını da etkileyebilmektedir.

Kişiler kendi davranış modelleriyle hem başkalarını etkilemekte hem de başkalarından etkilenmektedirler. Glcerce'ye göre, (1996), bireyler ilerinde buldukları psikolojik ortamla karşılığı olarak bir etkileşim yaşamaktadırlar. Aile içinde yinelenmekte olan örüntülerle de kendi psikolojik hayatlarını ve ailelerinin de psikolojik hayatlarını şekillendirmektedirler. Bir başka ifadeyle, kişilerin psikolojik hayatlarında istenilen her çeşit değişimin aile düzeniyle alakalı olduğu ve bu durumun aksine de doğruluğu belirtilmektedir. Bu bağlamda çalışmada, evlilikte çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyum ilişkisinin araştırılması amaçlanmaktadır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Evlilik Uyumu

Tezer'e (1986) göre evlilik uyumu, bireylerin evlilikle ilgili sorumlulukları yerine getirme konusundaki algıları şeklinde tanımlanmaktadır. Russel ve diğerleri (1984) evlilik memnuniyetini sorumluluk konusuna değinmeden, eşlerin kendilerini birbirlerinden yüksek veya düşük hissetmeden beraber olabilmeleri, fiziksel ve ruhsal olarak birbirlerine yakınlıkları ve pozitif tutumları şeklinde tanımlamışlardır (Russel ve diğerleri, 1984). Spanier ve Lewis (1980) tarafından yapılan tanım doğrultusunda, evlilikte neslin sürdürülebilmesinin büyük önem taşımasından dolayı çocuk sahibi olmanın beraberinde gelen tüm sorumluluklara karşın, evlilikte doyum konusunda olumlu bir etki yarattığı belirtilmektedir.

Evlilik uyumu kavramı, araştırmalarda birçok farklı nitelikte eşleştirilerek ele alınmaktadır (Byrne ve Arias, 1997). Örnek olarak partnerin fiziksel saldırganlık öğeleri, evlilik uyumu açısından bir risk olarak görülerek ele alınmıştır. Bu araştırmalar, evlilikle alakalı uyum sorunlarının çoğunlukla iletişim, dayanışma, ortak ilgi alanları şeklinde ele alınabileceğini ortaya koymuşlardır. Murphy ve O'Leary (1989) evlilik uyumu konusunda fiziksel ve sözel şiddetin uyuma zarar veren etkenler olduğunu belirtmişlerdir.

2.1.1. Evlilik Uyumunu Etkileyen Etmenler

Evlilik uyumuna etki eden unsurlar üç ana başlıkta ele alınmıştır. Bunlar 1-ekonomik sorunların etkisi, 2-iletişim ve dayanışmanın etkisi ve 3-cinsel hayatın etkisi şeklinde listelenmiştir.

2.1.1.1. Ekonomik Sorunların Etkisi

Kişinin hayatında büyük önem taşıyan sosyoekonomik durum, aynı şekilde aile için de son derece önemli bir husustur. Evliliği konu alan çalışmaların büyük kısmında ekonomik düzeyle ilgili değişkenlerin üzerinde durulduğu görülmektedir. Bu açıdan ele alındığında, maddi gelirin erkeklerden çok kadınların evlilik uyumu ile alakalı verdikleri değerde; eğitim, meslek, iş niteliği gibi özelliklere kıyasla çok daha alakalı olduğu tespit edilmiştir (Vaydanoof ve arkadaşları, 1988; Vijayanthima, 1991; aktaran, Hatipoğlu, 1993). Bunun ana sebebi, maddi rahatlığın bireyin hayatını daha kolay hale getirerek hayat kalitesini artırıyor olmasıdır.

Psikolojik iyi olma hali ve hayat kalitesi seviyeleri ile araştırmalarda en sık eşleştirilen unsurlardan biri ekonomik durumdur (Timur, 2008). Bireyin maddi gelir seviyesinin psikolojik iyi olma hali ile doğru orantılı olduğu bilinmektedir (Braun, 1977). Bir diğer deyişle, kişinin maddi geliri arttıka, hayat kalitesi de artmaktadır.

Aynı şekilde Diener (1984) de konuyla ilgili yurttuğu deneysel bir aalışmanın sonucunda psikolojik iyi olma hali ve sosyoekonomik durum arasında doğru orantı olduğunu tespit etmiştir. İlgili araştırmacının bir aok aalışması ile netleştirdiği uzere psikolojik iyi olma hali, evlilikle ilgili tutumları da doğrudan etkilemektedir.

Evlilikte uyum ve ekonomik problemler ele alındığında, ekonomik seviyenin duişuk olduğu evliliklerde, ozellikle de aift aocuk sahibi ise geaaışe nazaran rahat davranamama, artan sorumlulukların sebep olduğu yuk ve iş harici keyfi durumlar iain harcanacak zamanın olmayışı gibi sebeplerin evlilik uyumunu onemli oranda azalttığı vurgulanmaktadır (orneğin, Jenkins, Rasbash & O'Connor, 2003).

2.1.1.2. İletifim ve Dayanışmanın Etkisi

İletifim kalıpları, nesilden nesle aktarılan pek aok unsurla, aile arasında birtakım şeylerin ifade ediliş şeklini, aile fertlerinin birbirleri arasında iletifim kurma şeklini oluşturabilir. Ayrıca bu ifade ediliş ve iletifim kurma şekilleri yinelendike oluşmaktadır. İletifim kalıplarının kişinin ilişki kurduğu kişiye, ilişkilerini idrak etmelerine ve analiz etmelerine, sosyal ilişkilerini ve iletifim sağlama yetilerine etki edebileceği belirtilmektedir. Satır (2002) birliktelik yaşayan kişileri aileyi oluşturan kişiler olarak belirtmiştir. Ayrıca bu kişilerin durumu idrak etsinler ya da etmesinler, anne-babaların aocuklarının romantik ve cinsel kişiliklerinin de şekillendiricisi olduğunu belirtmiştir. Bakır, Rose ve Shoham (2006) aile iletifimini, diğer sosyal olma alanları iainde sosyallik kalıplarının şekillenmesinde ana unsur olarak belirtmişlerdir.

Bowen'e gore (1978), etkileşimsel kalıplar nesilden nesle geaaışmaktadır. Buradan yola aıkararak sosyal ilişkilerin ana unsurlarının oluştuğu ailede kullanılan iletifim kalıpları, aile fertlerinin diğer insanlarla kurmuş olduğu ilişkilerinde etkilidir. Segrin ve Flora (2005), aile iaaerisinde daha evvel yaşanan tecrubelerin hali hazırdaki etkileşimi belirgin biiaimde etkilediğini, ayrıca bu iletifimin ailenin hali hazırdaki realitesini anlamlandırdığı ve de aile ilişkilerini şekillendirdiğini vurgulamıştır.

Uluslararası alanda evlilikteki iletişim kalıplarının çeşitli değişkenlerle ilişkisini araştıran çalışmalarla (Thalhuber, 2001; Janeja, 2011) karşılaşılmaktadır. Ancak bu konuya dair Türkiye’de çalışma (Zubaroglu, 1996; Malkoç, 2001; Sakmar, 2010) sayısı oldukça azdır. Bu alana dair çalışma yapanlardan Zubaroglu (1996), çocuk sahibi çiftlerin sözel iletişim kalıplarını ve iletişim sorunlarının tahlilini, Malkoç (2001) evli kişilerin iletişim şekilleriyle evlilik uyumu arasındaki irtibatı, Sakmar (2010) da evli çocuğu olan ya da olmayan ve beraber yaşayan kişilerde farklı iletişim biçimlerinin ve cinsel tatminin ayrı şekilde ve de cinsel tatminin belirleyici değişken olarak ilişki tatminine etkisini araştırmışlardır.

Spesifik bir iletişim biçiminin devamlı yinelenmesi, bir etkileşim kalıbının belirmesine sebep olmaktadır (Dokur ve Profeta, 2006). Aile fertleri arasındaki etkileşimi, aile sistemini baz alarak düzenli, istikrarlı kalıplar izler. Bahsi geçen kalıplar, aile fertlerinin kendilerine ne gibi konularda müsaade edildiğini veya kendilerinden ne istenildiğini bilinmesine fırsat verir. Belirlenen kurallar, ailelerin ne şekilde ve ne ölçüde iyi fonksiyonları olduğunu belirtir, tertip eder ve aile fonksiyonlarını bir dengede tutmaya fırsat verir. Mevzuu olan aile kuralları nesilden nesle geçer ve oldukça mühim bir kültürel unsur olma özelliği taşır. Bu kurallar kişilerin davranışlarını biçimlendirici bir rol de oynamaktadır. Bununla birlikte aile yaşamını idare eden prensipler olurlar (Goldenberg ve Goldenberg, 2008).

Don Jackson (1965), aile etkileşiminin birtakım kalıpları izlediğini ilk belirten kişidir. Jackson, evli kişilerin maddi kazanç elde etme, evin kontrol edilmesi, sosyal olma, cinsel hayatın olması ve çocuk büyütmede sıkıntılar yaşadığını görmüştür. Minuchin (1974), aile fertlerinin ilişkilerini çeşitli ölçeklere göre sıralamıştır. Çok uzaktan çok yakına ya da çok alakadar olmaktan alakasız olmaya, sert olmaya kadar farklılaşan derecelerde ifade etmiştir. Örneğin, fazla alakalı aileler devamlı çocuğunun hislerinin ondan daha çok farkındaymış gibi davranıp onun adına konuşmaktadırlar. Aksi yönde ise, aile fertleri arasında o kadar büyük uçurumlar mevcuttur ki birbirlerinin hisleri ve fikirlerine dair hiçbir malumatları bulunmaz. Bunun neticesinde de ortak karar alma hususunda aile arasında sorunlar olabilir (Akt. Dallos ve Draper, 2012).

Bowen (1978), aile ve çift ilişki etkileşimlerinin karşılıklı, yineleyici ve kalıplaşma yöneliminde olduğunu belirtmiş ve temel aile düzeni içindeki kişiselleşme ve samimiyet seviyesinin, evli kişilerin ya da başka mühim şahıslarla olan ilişkilerde

tekrardan meydana geldiğini düşünmektedir. Stratejik aile terapisi kuramları aile etkileşiminin hareket unsurlarına yönelmiştir. Sorunlar yinelenen etkileşim örüntülerine dahil olmuştur. Bu yaklaşım davranışçı yönelimlerle pek çok hususta bilhassa da belirtilerin diğerlerinin faaliyetleriyle devam eden bir tür davranış olduğu düşüncesiyle benzerlik göstermektedir (Dallos ve Draper, 2012).

Satir (2001), evlilikte iletişim kalıpları üzerine çalışmalar yapmıştır. Satir'e göre, çiftler arasında işlevsel olmayanların işlevsel olmayan normları izlediğini belirtmiştir. Bununla birlikte, büyümeyi ve gelişmeyi engelleyen sözel kuralların bilincinde olmaları hususunda ailelere yol göstermeye uğraşmıştır. Bahsi geçen kurallar bir sefer anlaşıldıktan sonra, kişisel saygıyı ilerletmek ve aile fonksiyonelliğini kurmak amacıyla ailenin bu kurallar içinden uygun olmayanları bir süzgeçten geçirmesinin ya da saf dışı bırakmasının gerekli olduğunu belirtmiştir. Çünkü bu sayede yeni iletişim yetilerinin anlaşılmasının aile fertlerinin arzusuna göre mümkün olabileceğini savunmuştur. Satir (2001), ailenin iletişim kurma şeklinin, aile fertlerinin bireysel değerlerini gösterdiğini belirtmiştir. Fonksiyonel olmayan iletişim (doğrudan olmayan, kapalı olan, eksik, netlik kazanmamış) fonksiyonel olmayan aile düzenini belirtir. Satir'e göre, bireylerin kullandığı beş iletişim kalıbı bulunmaktadır. Bunlar; yalvarıcı, suçlayıcı, hesapçı, dağınık ve de seviyeleme şeklindedir. Yalvarıcı iletişim kalıbında kişi, karşıdaki kişiye yaranmaya çalışmaktadır. Onun tarafından beğenilmeyi arzu etmektedir. Her durumda karşısındaki kişiyi hoşnut tutmaya gayret eder. Şahsına yapılan bütün kritikleri bile yerinde bulur. Fikirlerinin ne olduğu önemli değildir ona göre çünkü o karşısındakinin her şeyini onaylar. Suçlayıcı kalıpta kişi, yanlış arayan, dediğim dedik, üste çıkmaya çalışandır. Hatayı başkalarına yüklemeye çalışır. Hesapçı kalıpta kişi, devamlı doğruları düşünür. Hislerini hiç göstermez. Oldukça temkinli ve soğukkanlıdır. Kendisini kontrol etmeyi iyi bilir. Dağınık kalıpta ise kişi, muhataplarının davranışlarına veya konuşmalarına karşı kayıtsızdır. Herhangi bir tepkide bulunmaz. Dikkati dağınıktır. Hisleri karmaşıktır. Seviyeleme de ise, sözel ya da sözel olmayan göstergeler benzerdir: sözcükler jest ve mimiklerle ve ses tonuyla uyum gösterir. İlişkilerde zorluk yoktur. Oldukça rahat ve özgürdür. Kişiler bireysel değerlerine yönelik pek fazla tehdit algılamazlar.

Eşler arasındaki sorunların sebeplerine bakıldığında sağlıklı olmayan bir iletişimden kaynaklandığı görülmektedir. Eşler arasında etkili bir iletişim

kurulamamasının nedeni kişilerin kendi fikirlerini savunması ve bunu da karşı tarafa dikte ettirmeye çalışmasıdır. Diğer bir olumsuzluk ise, kişinin ya agresif ya da edilgen bir kişiliğe sahip olmasıdır. Kişi fikirlerini ya çok fevri bir biçimde belirtir ya da tam olarak kendisini ifade edemez (Aile ve Toplum dergisi, 2010).

Konuyla ilgili olarak Olson'un Döngüsel Model'inden bahsetmekte fayda vardır. Bu modele göre aileler bağlılık, uyum sağlama ve iletişim aşamalarından oluşmaktadır (Olson, 2000). Olson aile hareketlerinin ailenin fonksiyonelliği için mühim olan iki ana boyutu olduğunu belirtmiştir. Bu iki boyut, uyum sağlama ve bağlılıktır. Aile davranışının üçüncü aşaması olan iletişimin, ailenin uyum sağlama ve bağlılık seviyelerini değiştirmek amacıyla ailelere imkan sağladığı belirtilmektedir (Segrin ve Flora, 2005). Bu modelin temel amacı, uyumlu çift ve aile sistemlerinin, uyumlu olmayan sistemlerle mukayese edildiğinde daha fonksiyonel olma yönelimi bulunmasıdır. Aile bağlılığı, aile fertlerinin birbirlerine olan hissi bağlılığı; aile uyumluluğu, görev ilişkileri ve ilişki normlarını değiştirebilme becerisi olarak belirtilmektedir. Bağlılık durumunda, aşırı samimiyet çok fazla içli dışlı olmaya sebep olur. Çok az samimiyet ise, ayrılık ile neticelenir. Üçüncü aşama olan iletişim, bu modelde oldukça önemlidir. Çünkü iki aşamadaki hareketliliği kolaylaştırır (Olson, 2000; Segrin ve Flora, 2005).

Aile ve eşler arasındaki iletişim, dinleme yetileri, konuşma yetileri, netlik, kendini açık biçimde ifade etme, saygı hususlarında aileyi bir topluluk olarak ele alıp değerlendirmektedir. Konuşma yetileri kişinin kendi adına konuşmasını içerir. Kişinin kendini net biçimde ifade etmesi ve açması, bireyin kendisiyle ve ilişkisiyle alakalı hislerini paylaşmasıyla alakalıdır. Dengeli ve uyumlu olmayan eşler zayıf bir iletişime sahiptirler. Bunun aksine dengeli ve uyuma sahip eşler, çok iyi bir iletişime sahiptirler (Olson, 2000). Hislerin reddedilmesi, eşlerin birbirini dinleme konusunda yetersiz olması, birbirlerini eleştirmesi gibi olumsuz aile iletişimi davranışları, ailenin uyum sağlamasına mani olmaktadır (Segrin ve Flora, 2005).

İletişim, bilginin aile fertleri içinde açık ve dolaylı olmadan karşılıklı verilmesidir (Segrin ve Flora, 2005). Açık ve dolaylı olmayan iletişim, en başarılı iletişim şeklidir. Kompleks ve dolaylı iletişim ise, etkisiz bir iletişim biçimidir.

Dokur ve Profeta (2006), eşlerin sağlıklı bir ilişkiye sahip olabilmeleri için, ilk olarak ilişkilerini konuşabilmelerinin icap ettiğini belirtmişlerdir. Hislerin dolaylı

olmadan, net bir biçimde aktarıldığı ilişkide sağlıklı bir iletişimin mevcudiyetinden bahsedilebilir (Dokur ve Profeta, 2006).

Kişiliğin değişmesi, bireyin kurmuş olduğu ilişkinin yapısını etkiler (Dattilo ve Bevilacqua, 2000). Bowen (1978), kişi değişmeye başladığı zaman, kaynaşma ve hissi aksaklıkların yaşandığını belirtmiştir. Bu tarz bir ilişkide eşler birbirine iyice kenetlenmişlerdir. Adeta tek vücut gibi hareket etmeye başlamışlardır (Dattilo ve Bevilacqua, 2000). Sağlıklı olan ilişkilerde eşler arasında bağlılık hissi vardır, beraberliklerini kuvvetlendirecek faaliyetlerde bulunurlar. Birlikte vakit geçirirler. Bu durum onların kişisel değişimlerine engel olmaz. İyi bir değişime uğrayan kişiler, şahsi fikirlerini diğer önemli insanların fikirleriyle bir tutmamakta, kendi kararlarını şahsi görüşleri neticesinde vermektedir. Diğer insanların da farklı özelliklerine müsamaha göstermektedir (Dattilo ve Bevilacqua, 2000). Mikesell ve diğerleri (1995), değişmeyi, hayatta olan her canlının büyümeye ve gözle görülür biçimde kendisi olmasını sağlayan asıl yaşam kuvveti şeklinde belirtmektedirler.

Eşlerin cinsel hayatlarının olabilmesi ve bu durumdan zevk alabilmeleri için, birbirlerini karşılıklı bir şekilde uyarabilmeleri icap etmektedir (Dokur ve Profeta, 2006). Miksell ve diğerleri(1995), çiftlerin cinsel sorunlarının fark edilmesinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Çünkü bu durum, evlilikte samimiyeti bozabilmektedir. Ayrıca cinsel arzusu fazla olmayan kişi, cinsel dürtülerini kontrol edebilir, cinsel arzusu fazla olan kişi cinsel ilişkiyi başlatır, arzusu az olan kişi de ne zaman ilişkiye gireceklerini tayin eder.

İlişki ve evlilik sorunları, paylaşılan sorunlardır (Williams, 1989). Bu sorunlar çiftlerin şahıslarıyla alakalı değildir. Yaşadıkları ilişkiyle alakalıdır. İlişkileri de yalnızca şahıslarından değil, her bir şahsın ailelerinden kendilerine aktarılan, nesillerdir sahip oldukları pek çok husustan, arkadaşlarından, dahil oldukları kültürden ve pek çok unsurdan etkilenebilmektedir.

Çatışmanın da ilişki için olumlu ya da olumsuz yanları vardır. Önemli olan husus, çatışmanın süregelen ilişkiyi ne şekilde etkilediği ve de nasıl idare edildiğidir (Anderson ve Sabatelli, 2007). Evlilik en samimi ilişkiler olması nedeniyle çatışma ortamı için oldukça elverişlidir. Yaşadıkları çatışmaları kontrol etmeyi becerebilen çiftler, bu çatışmaları samimiyetlerinin ilerlemesini sağlayabilen iletişim yeteneklerini ilerletmekte kullanabilirler (Clinebell ve Clinebell, 1970).

Evli çiftlerin ilişkileri fonksiyonelliğini yitirdiğinde, kırgınlık, pozitif hisleri, iletişimi, görevleri yerine getirmeyi etkiler. Evli çiftler sessizleşir ya da çiftlerden birinin hakimiyeti baş gösterir (Glick ve diğerleri, 2000).

Koerner ve Fitzpatrick (2002), ilişkisel şemaların bireyler içindeki ilişkilerdeki vazifesinin genel bir yapısını oluşturmuşlardır. Buradan yola çıkarak, ailevi ilişkilerin ne şekilde görüldüğü ve de aile arasında ne şekilde hareket edildiği, ailenin ilişkisel şemalarına, bu şemalar da kişilerin aile arasındaki etkileşimlerinden yola çıkar. Bununla birlikte bahsi geçen şemalar, kişilerin aile arasındaki hareketlerini de etkilemektedir.

Fitzpatrick ve Ritchie (1990), McLeod ve Chaffee (1972)'nin çalışmalarından yola çıkarak ailelerin ne şekilde iletişim kurduğunu belirlemek amacıyla, ailelerdeki iletişimi diyalog ve uyma eğilimli olarak belirtmişlerdir. Koerner ve Fitzpatrick (2002) diyalog eğilimli aileleri, bütün aile fertlerinin büyük bir konuyla alakalı rahat etkileşime dahil olmalarının desteklendiği bir atmosferin oluşturulduğu aileler şeklinde belirtmişlerdir. Bunun bir üst basamağını yaşayan ailelerde ise, aile fertleri rahatça ve düzenli şekilde doğaçlama bir şekilde iletişim kurmaktadır. Bu aileler devamlı birbirleriyle etkileşim halindedirler. Bu şekilde oldukça vakit geçirirler. Bununla birlikte aile fertleri kişisel faaliyetlerini, fikirlerini ve hislerini de birbirlerine söylerler. Bunun aksi olan ailelerde yani diyalog eğilimi az olan ailelerde aile fertleri birbirleriyle çok az etkileşimde bulunurlar. Bireysel fikirlerin, faaliyetlerin ve hislerin paylaşımı da sınırlıdır.

Koerner ve Fitzpatrick evlilik uyumunda, aile iletişiminin, inançlarının, tavırlarının ve değerlerinin aynı oranda olduğunun belirtilmesini iyi uyum seviyesi olarak görmektedir. Bu aşamanın üst seviyesinde olan ailelerde, inançların ve tavırların sıradanlığını belirten etkileşimler bulunmaktadır. Aile etkileşimlerinde daima bir uyum göstermeye, çatışmadan uzak kalmaya ve aile fertlerinin karşılıklı olarak bağlı olması üzerinde durulur. Bunun aksi durumunda yani uyum eğiliminin alt basamağında olan aileler aile fertlerinin kişisellikleri ve özgürlükleri kadar, farklı tavır ve inançlarını belirten etkileşimlerle açıklanmıştır. Bu ailelerde, bütün aile fertlerinin eşit olduğu bir iletişim mevcuttur. Çocukların da karar alma aşamasına dahil olduğu belirtilmektedir.

İnsanlar doyurucu ve sağlıklı ilişkilere ihtiyaç duyarlar. Bu tip ilişkiler sayesinde kişiler iyi bir iletişim kurabilmekte ve hayat kalitelerini güçlendirmektedirler. Yapılan

araştırmalara göre, yaşanan ilişkinin türü, kişilerin duygusal ya da psikolojik durumlarının psikolojik iyi olma hali üzerinde etkisi bulunmaktadır (Crowley, 1998).

Alan yazın incelendiğinde, konuyla ilgili araştırmalar arasında bir tutarlılık olduğu ve yapılan çalışmaların evli çiftlerin bekar veya boşanmış kişilere oranla duygusal ve psikolojik anlamda daha yüksek bir iyilik halinde olduklarını belirttikleri görülmektedir (Marks & Lambert, 1996; Marks, 1996). Evli çiftlerin beraber yaşıyor oluşu, eşlerde depresyonu azaltmakla beraber, duygusal refah durumunun artmasını sağlamaktadır (Marks ve Lambert, 1996). Eşler arasında özel ve yakın bir ilişki kurulamadığı takdirde, aile içi çatışmalar ve başarısızlıklar ortaya çıkmaktadır. Eşler arasındaki ilişkinin negatif bir yönde oluşu, ailenin alt sistemlerine, eşlerin mesleki yaşantılarına ve içsel dünyalarına da negatif yönde yansiyarak hasar verecektir (Crowley, 1998).

Evli iftlerde evlilik uyumu ve evlilik uyumuna etki eden unsurlar ele alındığında, iletişimin en önemli unsurlardan biri olarak sıklıkla ele alındığı bilinmektedir. İletişim çerçevesinde değerlendirildiğinde, eşlerin birbirleriyle benzerlikler taşıdıkları ve birbirleri ile ortak alanlara sahip oldukları durumlarda birbirlerine karşı daha anlayışlı olabildikleri ve böylelikle evlilik memnuniyetlerinin arttığı söylenebilir.

Evlilik ve iletişim konusundaki literatür tarandığında Kahl ve arkadaşları (1985) ne çıkan isimler olmaktadır. Kahn ve arkadaşlarının evli çiftler ile yaptıkları deneysel bir çalışmada, eşlerden birinin hayatından mutsuz olma, enerjisiz olma, haz alamama gibi özellikle sahip olduğu durumlarda samimiyet, yakınlık, sorunlarla başa çıkabilme ve uzlaşabilme kabiliyetleri, sağlıklı iletişim, cinsel tatmin ve kendini ifade etme rahatlığı gibi unsurların öneminden bahsetmişlerdir.

Evlilikte eşlerin birbirlerine karşı gösterdikleri tavır ve tutumları, ifadeleri, anlaşabilme düzeyleri, her türlü problemi beraber çözebilmeleri, birbirlerinin dilinden anlamaları, beden dili gibi unsurları anlayabilmeleri şeklinde iletişim ve dayanışma üzerine bir değerlendirme yapmak mümkün olmaktadır (Gordon, 1975).

Evlilik uyumunun tanımı ve açıklamaları konusunda birçok çeşitli yorum bulunmakla birlikte, her çalışmada mutlaka üzerinde durulan en önemli faktör, sağlıklı iletişimdir. Sağlıklı iletişim, özellikle karşılaşılan sorun ve çatışmalar sırasında çözümleyebilmek için duyulan istek ve beceri, çeşitli farklılıklara karşın beraberliğin

mümkün oluşu, soruna odaklanmak yerine çözüm yolları aramak ve eşlerin birbirlerine karşı destekleyici tutumlar sergilemesi gibi kabiliyetlere sahip çiftlerin evlilikleri çok daha uyumlu ve memnuniyet düzeyi yüksek evliliklerdir (Erbek, 2005).

Sabatelli (1988) alan yazında son derece önemli bir yeri olan, evlilikte memnuniyet konulu bir araştırmasında, iletişimin evlilik bağlamında en mühim etkenlerden biri olduğunu vurgulamıştır. Evlilikte gündelik yaşantı içerisinde birçok farklı problemin yaşanıyor olmasının doğal olduğu, ancak bu problemlere odaklanmaktansa olabildiğince kısa sürede problemlerin çözülüyor olmasına (veya en azından çözülmesi için çaba sarf edilmesine) özen gösterilmesi gerektiği dile getirilmiştir.

Evli insanların evlilikleri boyunca birçok farklı problemle karşılaşılıyor olmaları ve beraberlikleri nedeniyle birbirlerine uyum sağlama zorunda oluşları nedeniyle, stres kaynaklı iletişim sorunlarını yaşamaları ihtimaller dahilindedir. Burada iletişim ifadesi yalnızca konuşuyor olmak ve diğerini anlamak manasında kullanılmamakta ve hem sözel, hem sözel olmayan beden dili vb. iletişim stillerini kapsamaktadır.

2.1.1.3. Cinsel Yaşamın Etkisi

Literatürde yer alan birçok çalışma kapsamında evlilik uyumunda çeşitli faktörler incelenmiştir. Türkiye’de henüz konuyla ilgili yeterli literatür çalışması bulunmamakla beraber, dünya çapında cinsel tatmin ve evlilik memnuniyeti arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Özellikle uzun süreli evliliklerde memnuniyet konusunda yaptığı çalışmalarla uzmanlaşan Fields (1983), cinsel tatmin ve evlilik memnuniyeti arasında önemli ve güçlü bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Fields, bu çalışmada cinsel hayatlarından memnun olan eşlerin evliliklerinde birbirleri ile daha uyumlu geçindiklerini saptamıştır. Amerika ve Avrupa’da yapılan çeşitli araştırmalar ile de kanıtlandığı gibi, cinsel tatmin ve evlilik memnuniyeti arasındaki ilişki dünya çapında kabul edilen bir gerçek olmuştur.

Guo ve Huang (2005) tarafından Uzakdoğu’da gerçekleştirilen, evlilik uyumu ve cinsel tatmin konulu bir araştırmada diğer tüm değişkenlerin kontrol altına alındığı evliliklerde cinsel tatminin evlilik uyumu ve kalitesi üzerinde ciddi bir önemi olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada önemli olan kısım, diğer tüm değişkenler devre dışı bırakıldığında dahi cinsel doyumun evliliği büyük ölçüde etkiliyor olmasıdır.

Türkiye’de evlilik memnuniyeti ve cinsel tatmin konusu üzerine yapılan en önemli çalışmalardan biri de Basat’ın (2004) Türk katılımcılar ile yapmış olduğu ve dünya genelindeki bulgulara benzer sonuçlar elde ettiği bir çalışmadır. Çalışma sonucunda cinsel memnuniyet ve çekimin evlilik memnuniyeti üzerinde direkt etkisi olduğu ortaya konmuştur.

Evlilik yaşamına bu derece etki eden cinselliğin, kendini yalnız hissetme seviyesi üzerine de etki ediyor olabileceği düşünülmektedir. Basat’ın (2004) yürüttüğü çalışmanın sonucunda da bireylerin evlilik memnuniyetinden söz edebilmek için cinsel doyumun son derece anlamlı bir güce sahip olduğu belirtilmiştir.

Cinsel memnuniyetin evliliğe etkisi üzerinde çalışan Edwards ve Booth (1994), yaşam kalitesi ile cinsel memnuniyeti eşleştirmiş ve bu memnuniyetin evlilikten keyif alma, mutlu bir evlilik yaşama gibi öğeler üzerinde direkt olarak etki sahibi olduğunu belirtmişlerdir. Üstelik diğer çalışmaları da geride bırakarak çiftlerin iyi geçindiği, birbirlerine karşı sevgi ve saygı duydukları ancak cinsel anlamda birbirlerinden memnun olmadıkları, cinsel doyum düzeyi düşük olan evliliklerde, evlilik doyumunun daha düşük seviyede olduğunu dile getirmişlerdir. Bu tespit, diğer değişkenlerin varlığına rağmen, cinsel memnuniyetin daha çok önemsenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Stres, cinsel açıdan işlevsellik ve evlilik doyumu ilişkisini ele alan bir diğer araştırma da Morokoff ve Gilliland (1993) tarafından yapılmıştır. Çalışmaya 165 katılımcı dâhil olmuştur. Hem katılımcı sayısı hem diğer değişkenlerin kontrol altına alınması ile sonuçların önemi bir kez daha vurgulanmıştır. Bu çalışma kapsamında cinsel memnuniyet ve evlilik doyumu kavramları ilişkilendirilmiştir. Katılımcılar erkekler ve kadınlar olarak iki gruba ayrılmıştır. Katılımcıların yaşamsal tecrübeleri, fizyolojik ve hastalık öyküleri, hayat boyunca karşılaştıkları güçlükleri, evlilik uyumlarını ve cinsel fonksiyonlarına etki eden unsurları ele alınmıştır. Bu sayede cinsel tatmini seks sıklığı, çiftlerin tutum ve algıları, evlilikte yaşanan mutluluk gibi etkenlerle bağdaştırarak, olumlu ilişkiye sahip neticelere ulaşılmıştır. Buna ek olarak olumsuz duygusal tepkilerin varlığının, cinsel ilişkiye girme sıklığını ve tatminini de azalttığı tespit edilmiştir. Benzer olarak Daker-White ve Donovan (2002) tarafından yapılmış olan çok yönlü bir çalışma ile cinsel doyumun direkt olarak yaşam kalitesini artırdığı ve gelecekte konuyla ilgili çalışmalar yapılarak bu sonucun desteklenmesi gerektiği ortaya konmuştur. Dolayısıyla

evlilik içi uyumu etkileyen bir faktör olarak cinselliğin de vurgulanması gereklilik göstermektedir.

2.1.2. Evlilik Memnuniyeti

Evlilik memnuniyeti çok boyutlu bir kavramdır ve içerisinde farklı kişilik özellikleri, ekonomik konular, çocuk yetiştirme stilleri ve cinsellik gibi çeşitli faktörleri bulundurmaktadır. Ahuyi (2004), evlilik memnuniyetini eşlerin karşılıklı memnuniyetlerini ve keyifli deneyimlerini kapsayan zihinsel bir his olarak tanımlamaktadır. Evlilik memnuniyeti, eşlerin ikisi için de pozitif bir duygu ve tutum içermektedir. Evlilik memnuniyetini etkileyen unsurlar üzerine yapılan çalışma ve araştırmalar, 1950'li yıllarda başlamış ve 1990'lı yıllarda gelişmiştir. Yapılan çeşitli çalışmalara göre, suçlama, öfke, çatışma çözmeye karşı çıkma, çatışma çözme stili, kadının talebi, erkeğin reddi (Pasch ve Bradbury, 1998), kendini açma, eşin kendini açıklaması, eşin nitelikleri ve evliliklerin doyumu üzerinde potansiyel etkileri mevcuttur.

Fincham, Beach ve Davila (2004), çatışma çözme stili ve hayatın ilk beş senesi içinde duygularını göstermeye yönelik mevcut kabiliyetin evlilik doyumu üzerinde belirleyici unsurlar olduğunu dile getirmişlerdir. Sağlıklı iletişim kurabilen çiftler kendilerini güvende hissetmekte, ev işlerini bölüşmekte ve bekâr insanlara kıyasla daha yüksek mutluluk seviyesindedirler (Vangelisti ve Huston, 1994). İletişimden kaynaklanan uyumsuzluklar, evlilik doyumunu direkt olarak etkilemektedir (Bradbury ve diğerleri, 1996).

Toplum için son derece önemli bir kurum olan evlilik, kişisel açıdan, kadın ve erkeğin önceden belirlenmiş birtakım roller üstlenmeleri, bu roller sonucunda hayatları boyunca devamlılık gösterecek biçimde beraberliklerini sürdürmeleri, her türlü duruma karşı beraberliklerini korumaları, bu bağlamda kanun ve yasalar tarafından belirlenmiş kurallar ile toplumsal açıdan oluşturulmuş nitelikleri ile ele alınmaktadır.

Spainer'ın (1976) evlilikte uyum konusunda yaptığı çalışmalarda, evlilik uyumunu eşlerin gündelik hayata ve evlilikle birlikte değişime uğrayan rollerine uyum göstermeleri ve bu konuda birbirleri ile uyumlu, problemsiz biçimde ilişki sürdürebilmeleri şeklinde tanımlamıştır. Araştırmada evlilikle ilgili birçok çeşitli değişken incelenmektedir. Bu bağlamda, ruhsal ve fiziksel sağlık açısından evlilik uyumunun yeri son derece önemlidir. Evlilik uyumu, evlilik mutluluğu ve evlilik

doyumunu, bir arada ele alınarak incelenen kavramlardır. Evlilik kalitesi konusunda yürütülen araştırmalarda, evlilik uyumunun son derece önemli bir etken olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle evlilik konulu araştırmalarda uyuma dair olgu ve bileşenlerin detaylandırılmasına öncelik verilmektedir (Erdoğan, 2007).

Sokolski ve Hendrick (1999) uyum ve tatmin arasında ilk bağlantı kuran kişiler olarak literatürde yerlerini almışlardır. Evliliğin devamlılığı durumunda eşlerin verdiği kararlardaki eşitliği, hangi eşin daha sık liderlik yaptığı, maddi gelir, ev içi sorumluluklar, sorunları beraber üstlenme gibi çevresel ve eşlerin karşılıklı sevgi şekilleri, tutum ve davranışları, cinsel doyum seviyeleri, iletişim biçimleri, hislerin ifade edilebiliyor oluşu gibi kişisel bileşenlerin sonucunda ortaya çıkan psikolojik doyumunu, evlilik uyumu olarak tanımlamışlardır.

Tanımlanması ve içeriği ile alakalı farklılıklar devam ediyor olsa da, birbiri ile ilişki içinde olan evlilik ve aileye dair konularda uzlaşabilen, yaşanan sorunları uygun bir biçimde çözebilen eşlerin evlilikleri, uyumlu bir evlilik şeklinde tanımlanabilmektedir (Sokolski ve Hendrick 1999).

Sabatelli'ye (1988) göre ideal evlilik, eşlerin birbirleri ile sağlıklı iletişim kurabildikleri, evliliğin önemli alanlarında ciddi çatışmaların yaşanmadığı, çatışmaların eşlerin her birini mutlu edecek biçimde çözüldüğü evlilik olarak tanımlanmaktadır.

Konu ile ilgili araştırmaların bir kısmında eşler arası uyum ölçümü sırasında çiftlerin evliliklerine yönelik hisleri araştırılarak çiftler arası uyumun belirleyicileri olarak çiftlerin direkt olarak evlilik doyumunu ve memnuniyetleri üzerine kişisel yorumları kullanılmıştır. Bazı araştırmalarda ise eşler arası evlilik memnuniyeti, çiftlerin ayrı ifadeleri üzerinden değil, çiftler arası ilişkinin bir niteliği olarak ele alınmıştır (Yılmaz, 2001).

Burgess ve Wallin'e (1944) göre uyumlu bir evlilik, evlilik ile ilgili önemli hususlarda, kadın ve erkeğin hem fikir olması, ortak ilgi ve değerler taşımaları ve evlilikleri hakkında fazla şikâyete sahip olmamaları şeklinde tanımlanmaktadır. Wesley Burr'a (1973) göre ise kaliteli evlilik, bireyin hedef ve isteklerine ulaşması ve bu açıdan memnuniyet yaşaması ile alakalıdır.

Evlilikte kalite ve memnuniyet konusunda yapılan araştırmalarda evlilik uyumu, mutluluk, doyum ve başarı gibi kavramlar bir arada incelenmektedir. Uyumlu evlilik, memnuniyet veya doyumun zıttı olarak, tarafsız biçimde tanımlanabilen bir kavramdır (Kastro, 1998). Bu yönüyle evlilik uyumu, gözleme de ölçülmeye de yatkındır. Kaliteli evlilikle ilgili farklı boyutlar içerisinde, önemli belirli detaylar da etkileyici olabilmektedir. Bu bağlamda bazı araştırmalarda, evlilik içi sorun ve uyuşmazlıkların her birini ayrı bir etken olarak gözlemlemiş, herhangi bir sorun ya da tartışma yaşanmamasının veya kişilerin sahip olunan sorun ile başa çıkma yöntemlerinin evlilik kalitesini vurguladığı belirtilmiştir. Araştırmadaki bir diğer yaklaşıma göre ise kaliteli evlilik, negatif veya pozitif hissetme açısından bazı gel-gitlerin yaşandığı bir çeşit adaptasyon süreci olarak tanımlanmaktadır (Fışıloğlu, 1992).

Kaliteli evlilik konusu ele alınırken, evliliğin iki farklı bireyi bir araya getiren bir durum olduğu gerçeği unutulmamalı, birbirinden farklı niteliklere ve kişiliklere sahip iki insanın memnuniyete dair davranışları göz önünde bulundurulmalıdır. Eşlerin karşılıklı olarak sahip oldukları farklı amaçlara ulaşabilmek için bir bütünü oluşturdukları söylenebilir. Evli çiftlerin diğer kişilerle olan ilişki ve diyalogları, kendi evliliklerinde memnuniyet ve mutluluk gibi birçok duyguyu da kapsamaktadır (Terzioğlu ve şener 2002).

Kaliteli bir evlilikte, ele alınan tüm faktörler dahilinde memnun edici bir gündelik yaşantı, eşlerin birbirlerine destek olan tutumları ve ulaşılan amaçları kapsamaktadır. Bu kavramların her birinin temelinde iletişim yer almaktadır. Çiftlerin oluşturdukları beraberlik, birbirlerine karşı anlayışlı olmayı, maddi – manevi paylaşımcı olmayı, tüm sorumluluk ve görevleri üstlenmeyi ve bunları uygularken olumsuz bir tavra bürünmemeyi içermektedir. Aile içerisinde birlik ve beraberliğin inşa edilebilmesi için, eşler arasında iletişim, amaçlar, hedefler, değerler, karar alma, ev işlerinin paylaşılması, yakın çevre ile kurulan ilişkilerin nitelikleri, boş vakitlerde yapılan faaliyetler, ekonomik durum gibi kişisel ve çevresel durumlarda birbirinin gereksinim ve talepleri göz önünde bulundurulmalı ve uyum esas alınmalıdır. Aksi takdirde aile içi dinamikler sarsılabilir, yaşanan çatışmalar, sevgi, saygı ve güven ortamını negatif yönde etkileyebilir.

Resmi istatistiklere bakıldığında 1996 senesinde Türkiye’de yaşanan boşanmaların nedenleri arasında ilk olarak %93,9 oranında geçimsizlik, yani çiftler arası uyumsuzluk yer almaktadır. İki farklı insanın beraberliğinden dolayı, geçmişten bugüne

devam eden evlilik problemleri, araştırmada önemli bir olgu olmuştur. Toplumdaki en küçük birim olan ailenin kalitesi ve özellikleri, bu sebeple son derece büyük önem taşımaktadır (Burgess ve Cottrell 1998).

Evliliğe yönelik memnuniyet, evlilik tatminini ifade etmektedir (Burgess ve Cottrell, 1998). Evlilik konusunda yapılan birçok çalışma dahilinde evlilikte uyum, mutluluk, başarı ve memnuniyet gibi terimler kullanılmıştır. Bu terimlerin beraber ele alınmaları, bazı durumlarda birbirlerinin yerine kullanılmalarına da sebep olmuştur. Spanier (1976) evlilik uyumu ve memnuniyeti ilişkisi konusunda yapmış olduğu bir çalışmasında, evlilik uyumunu çiftlerin gündelik hayatlarına ve evlilikten sonra değişime uğrayan rollerine uyum sağlamaları ve bu sayede birbirleri ile uyumlu, çatışmasız ilişki sürdürebilmeleri şeklinde tanımlamıştır. Alan yazında konu ele alınırken birçok değişken bir arada incelenmiştir. Bu bağlamda, fiziksel ve ruhsal rahata yönelik evlilik uyumu son derece önemlidir. Evlilik kalitesi konusunda yapılan araştırmalarda uyumun ana etken olduğu, çiftlerin yaşanan olaylar karşısında çözüme varabildiklerinde doyum seviyelerinin de arttığı tespit edilmiştir (Erdoğan, 2007).

Burgess ve Wallin'e (1953) göre eşlerin memnuniyet duydukları bir evlilik, hemfikir olunan, karşılıklı anlayışın yer aldığı, beraber zaman geçirmekten haz alınan, çözümsüz sorunların yaşanmadığı evliliktir. Eşlerin kişisel olarak gelişebildikleri ve kendilerini iyi hissettikleri evliliklerin uyumlu evlilik olduğu da söylenebilmektedir.

Evlilikte uyum ve memnuniyet konusunda yapılan çalışmalar içinde en önemli ve ilgi çekici çalışmalardan biri, Sokolski ve Hendrick'in (1999) çalışmalarıdır. Çalışmaya göre, süregelen evlilik ilişkisinde hangi eşin daha sık liderlik yaptığı, hangi eşin daha çok sözünün geçtiği, ekonomik refah ve buna kimin kaynak olduğu, üstlenilen görevler ve yerine getirilişleri, cinsel tatmin seviyesi, eşler arası iletişim stilleri, hislerin ifadesi gibi kişisel nitelikler sonucu ortaya çıkan memnuniyet, evlilik doyumunu olarak belirtilmiştir. Çalışmanın geniş kapsamlı olması, araştırmada bu yönüyle bir ilk olmasına neden olmuştur.

Kaliteli evliliğin tanımında birçok farklı yorum getirilmiş olsa da genel hatlarıyla, sağlıklı iletişim, konudan bağımsız olarak uzlaşabilme becerisi, mevcut farklılıkların avantaja çevrilmesi, çözüme yönelik hareket edebilme ve diğer eşin güçlü yönlerini aktive

etme gibi becerilere sahip çiftlerin evlilikleri, kaliteli evlilik olarak değerlendirilmektedir (Erbek, 2005).

2.2. Evlilik Çatışması

Çatışma kuramını evlilik birliğine uyarlayan birey olan Sprey (1979), her eşin bir sistemi meydana getirdiğini, çiftlerin kendilerine özgü gayelerinin olmasından ötürü evlilikte çatışmanın olmamasının mümkün olmadığına dikkat çeker.

Çiftler içindeki çatışma; çiftlerin problem çözme hakkında deneyimledikleri güçlükler, birbirlerinin ayrı oldukları noktaları kabullenmelerindeki zorluklardır. Evlilik çatışması yeterli olmayan bir biçimde idare edilmiş ya da idare edilmekte olan çatışmadır (Gwaltney ve Shiffman, 2006).

Bireyler bakımından memnun edici olmayan sonuçlar elde edildiğinde çatışma ortaya çıkar. Yani çatışma, eşlerin birbirlerine bağlı olmalarından ötürü sorunları ortadan kaldıracabilecek yöntemlerin başarılı olmamasından doğmaktadır (Dhir ve Markman, 1984).

Bazı kuramcılar ve araştırmacılar (Kline, Pleasant, Whitton ve Markman, 2006; White ve Klein, 2002) çatışmanın eşler içinde rutin bir vaka olduğunu ifade eder. Çatışma genel itibariyle tüm bağlarda ortaya çıkan kaçınmanın mümkün olmadığı bir olay olarak kabul görür. (Troupe, 2008).

Tezer (1986) çatışmayı, taraflardan birinin kendi arzularına diğer bireyin mani olduğunu ya da mani olmak üzere olduğunu fark etmesiyle meydana çıkan bir süreç olarak belirtmiştir.

Hatipoğlu (1993) incelemesinde evlilik çatışmasını, partnerlerden birinin diğerinin ilgilerine engel olmaya çalışmasıyla meydana çıkan bireyler arası bir süreç olarak ifade etmektedir.

Tümer (1998) ise araştırmasında iki ayrı biçimde evlilik çatışmasını ifade etmektedir. Birinci ifadede evlilik çatışması, taraflardan birinin ötekinin faaliyetlerine mani olmaya çalışmasıyla meydana çıkan bireyler arası bir zaman dilimi olarak belirtilmiştir. İkinci ifadede ise birbirine karşıt ya da uymayan ihtiyacın, amaç ve beklentilerden ötürü ortaya çıkan uyumsuzluğa ya da anlaşamama hali olarak belirtilmiştir.

Bradbury, Fincham ve Beach'e (2002) göre çatışma, bir bireyin hareketlerinin öteki bireyin hareketlerine mani olduğunda meydana çıkan bir durumdur. Bilhassa zor durumlarda, doğum, iş yitimi gibi geçiş dönemlerinde kişilerin çatışma risklerinin çoğaldığı görülmektedir. Fincham (2003), evlilikte çatışmanın meydana gelmesini kişilerin arasındaki etkileşim bakımından incelemiş, çatışmanın meydana çıkışına neden olan kimi his ve fikirlerin mevcudiyetini ifade etmiştir. Kişinin eşinin hareketini çatışma nedeni olarak görmesi buna örnek olarak gösterilebilir.

Uğurlu'nun (2003) incelemesinde evlilik çatışmasının çoğu zaman çiftlerden birinin mutsuz bir biçimde davranışta bulunması ile ortaya çıkacağı, bu halde eşlerin tartışabilecekleri ya da tartışmadan uzak durabilecekleri ifade edilmiştir.

Özen'in (2006) incelemesinde, çatışmanın, eşlerde problemlerin çözümü için bulunan yolların tatmin edici olmadığı hallerde daha fazla çatışma meydana çıkabileceği vurgulanmaktadır.

Çatışma teorisinin geçmişi uzunca bir döneme dayanmaktadır. Aile sosyolojisinde, Collins (1971), LaRossa (1977) ve Sprey (1979) hareketin ifade edilmesinde çatışma teorisini sürece dahil etmişlerdir. Eshleman (1981), bu teorik bakıştan ortaya çıkan en esas varsayımın çatışmanın bütün bireylerin iletişimlerinde normal ve kaçınılması mümkün olmayan bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Çatışmanın kötü ya da toplumsal yapıların ve kişisel bağları zayıflatan bir unsur olarak ele alınmasındansa, çatışmayı ailesel yapının ve evlilik ilişkilerinin de dahil olmak üzere bütün mekanizmaların ve etkileşimlerin kabullenilen ve ortaya çıkması olağan olan bir kısmı olarak görülmesi gerekmektedir. Bundan ötürü şayet eşler ya da anne, baba, çocuk devamlı çatışmaktaysa, sorun kaçınma olmayıp bu sorunlarla nasıl mücadele edilmesi gerektiği, problemin nasıl giderileceğidir. Bu şekilde, çatışma, hasar verici ya da olumsuz olmasındansa bağları kuvvetlendirip çatışmanın öncesindeki durumlarından daha manalı ve ödüllendirici bir konum durumuna ulaştırılabilir.

Sprey (1979)'e göre, aile ve evlilik süreci, düzenin ve kişiler arasındaki uyumun sadece uzlaşmayla sürdürülebileceği bir durum olan daimi bir 'verme ve alma' halini yansıtır (Rank ve LeCroy, 1983).

Evlilik çatışması, ortaya çıkış sıklığı, şiddet kapsamı ve çatışmanın giderilmesi bakımlarından değişiklik göstermektedir. Kimi çiftler gün içerisinde bir iki defa

çatışırken kimi çiftler senede birkaç kez çatışabilmektedir. Çatışma esnasında sözel tanımlardansa bedensel şiddete başvuran eşler de mevcuttur. Çiftler içinde çatışmaya neden olan hususlara örnek verilecek olursa karısının iş hallerinden dünyaya çocuk getirmek gibi farklı durumlar verilebilir. Bazı çatışmalar giderilebilirken bazı çatışmalara ise çözüm bulunamamaktadır.

Evlilikler isteyerek ya da mecburen yaşanan bir bağ durumuna gelebilir, mecburi durumlarda taraflar birbirleriyle iyi anlaşmış gibi görüntü yansıtsalar dahi reelde arzu ettiklerinden ötürü değil mecburiyetlerden ötürü evliliklerini sürdürmektedirler. Eşler evliliklerini mecburi olarak düşündüklerinden çiftler arasında çatışmalar meydana çıkar (Haley,1988).

Richter, çiftlerin bilinçlerinin dışında meydana getirdikleri beş çeşit yansıtmanın çatışmalara neden olduğunu belirtir;

1-Başkasının yerine koyma: Çiftlerden birinin diğerini psikolojik olarak çatıştığı birinin yerine koyması halidir. Bu yansıtma halinde taraflardan biri, genel olarak geçmişinde çözüme kavuşturulmamış psikolojik problemlerini, çocukluk yaşantılarındaki çatışmalarını, o hallerdeki rol ile bir tuttuğu partneri üzerinden tekrar deneyimlemesi ile yeni çatışmalar meydana gelmektedir. Geçmiş yaşantısında annesi ile olan çatışmalarını şu anki karısı ile deneyimleyen bir koca ya da babası ile çatışmasına neden olan duygusal bağlarını kocası ile devam ettiren bir kadın örnek olarak gösterilebilir.

2-Ayna rolü: Çiftlerin ailenin bir ya da birkaç elemanının aynı şekilde kendilerinin bir aynası haline gelmelerini arzu etmeleri neticesi olarak ifade edilebilir. Bu hususta ailede sözü geçen kişi ya da kişiler, ötekilerine bu konuda baskı yapmakta ve farklılıklara imkan vermemektedir.

3-İdeal ben rolü: Bireyin kendisinin olmayı dilediği ancak ulaşamadığı bir bireyin yerinde bulunma isteği duygusudur. Kendisi hakkında devamlı istenen ancak çabalara rağmen ulaşılamamış bir hale, ailenin bir diğer elemanın ulaşması neticesinde tatmin olmasıdır. İsteddiği eğitimi alamamış ya da istediği işi tercih edememiş ebeveynin istekleri doğrultusunda çocuğuna baskıda bulunması buna örnek verilebilir.

4-Negatif ben rolü: Kişi, hoşlanmadığı ya da onaylamadığı bir yönünü, kendisinden alması için partnerine gereksinim duymakta ve bunu iki biçimde gerçekleştirmektedir;

a- Günah keçisi rolü: Evli kişi, kendisinde bulunan ancak kabul etmediği tüm kötü niteliklerini partnerine yönlendirerek onun suçlu görülmesini istemektedir.

b- Zayıf yönün üstlenilmesi rolü: Evli kişi, kendisinde bulunan kuvvetli olmayan yönlerini partnerinin üzerinden göstermek suretiyle kendisini kuvvetli gösterebileceği bir halde olma arzusudur.

5-Yoldaş rolü: Evli birey, kendi düşünce, etkinlik veya savaşımlarında eşiyile aynı paralelde olmayı yani eşin yoldaşlığını istemekte ve onu zorlamaktadır. Kendisine eşlik edebilecek bir eş seçip ona bu rolü yüklemektedir (Richter, 2000).

Evlilikte çatışma hususunu ele alan incelemelerde üç esas perspektif bulunmaktadır. Bunlardan biri; birbiriyle pek çok bakımdan bağımlı olan ve birbirlerine çeşitli şekilde etkisi olan, birbirinden ayrı gereksinimleri, ilgileri ve gayeleri olan ya da gayeleri benzer dahi olsa bu gayelere ayrı yöntemlerden ulaşmaya uğraş veren kişiler arasında ve sınırsız olmayan kaynaklardan ötürü çatışmanın ortaya çıkmaması mümkün değildir.

İkinci temel görüş, çatışmanın doğuşundan kötü ya da iyi olarak nitelendirilemeyeceğidir; çatışma yıkıcı bir etki gösterebilmesinin yanı sıra yapıcı da olabilmektedir. Çatışma; negatif hisler, kaçınma, sert olma ve saldırgan davranışta bulunma gibi haller ortaya çıkarabileceği gibi farklılaşma, kişilerin birbirleri arasındaki bağın kuvvetlenmesi, kişilerin birbirlerine adapte olması ve birbirini tamamlamasına da neden olabilir.

Son görüş, çatışmanın zihinsel bir süreç olduğudur. Bu bilişsel süreç; tutumları, değerlendirmeleri, toleransları kapsayan, ilişkide var olan çatışmanın bilincine varılması, partnerler arası düşüncelerin, bakış açılarının ya da gayelerin ayrı olması ve bu ayrılıkların farkına varılması, yaşanan çatışmayı çözüme kavuşturma, çatışma ile mücadele etme ve bunların neticesinde ilişkilerde duygusal yaklaşmanın eksilmesi, artması gibi halleri içine alan bir olgudur. (Ridley ve ark., 2001, Akt. Uğurlu, 2003).

Partnerler arasında çatışmayı meydana getiren pek çok husustan bahsedilebilir. Blood ve Wolfe, şehirde hayatını devam ettiren 1 ile 40 yıllık evli 731 kadın eşten elde ettiği bilgiler ışığında, eşler arasındaki esas çatışma alanlarının en çoktan en aza doğru sıralamasını şu şekilde yapmıştır;

- 1)Para,
- 2) Çocuklar,
- 3) Boş zaman faaliyetleri,
- 4) Karakter,
- 5) Ebeveynler,
- 6) Roller,
- 7) Dinsel-siyasi görüş,
- 8) Seks (Akt. Tezer, 1986: 18).

Blood ve Wolfe, evlilik süresi çoğaldıkça çatışma hususlarının farklılaştığını, yaşları fazla olan çiftlerin daha az çatışma ifade etmelerinin nedenini aralarındaki iletişimin eksilmesinden kaynaklı olabileceğini ifade etmektedir.

Greene, 750 eşten topladığı verilere bağlı olarak, eşler arasında en çok çatışma çıkaran sebepler olarak kadın ve erkek partnerlerde benzer yerde olmak üzere, çoktan en aza doğru sıralama yapıldığını ifade eder;

- 1) İletişim yokluğu,
- 2) Devamlı tartışma,
- 3) Giderilmemiş duygusal ihtiyaçlar,
- 4) Cinsel doyumsuzluk,
- 5) Maddi anlaşmazlıklar,
- 6) Ebeveynler,

- 7) Sadakatsizlik,
- 8) Çocuklara dair çatışmalar,
- 9) Dominant eş,
- 10) Şüpheli eş,
- 11) Alkolizm,
- 12) Fiziksel saldırı (Akt. Tezer, 1986: 19).

Straus ve diğerleri (1980) incelemelerinde bariz olarak dikkat çeken çatışma hususlarını para ve çocuk olarak ifade eder. Listenin en üst kısmında çoğunlukla bu iki husus yer almaktadır, bilhassa para en sık çatışma nedenidir. Bununla beraber evde yapılan işlerin yönetiminin para ya da çocuk sorunlarına kıyasla daha net bir çatışma nedeni olduğu da görülmüştür. Birçok eş bakımından anlaşmazlığa neden olan dördüncü husus da cinsel birlikteliktir (Kammeyer, 1987).

Evlilik çatışmalarının mevcut olması negatif evlilikleri düşündürmekle birlikte çatışmanın sıfır seviyesinde olması evliliklerin muhteşem olduğunu da göstermemektedir.

Boylamsal yapılan araştırmalar çatışmadan kaçınan eşlerin, evliliklerinde çatışma olan bireylere göre mutluluk seviyelerinin daha az olduğunu göstermektedir (Mackey ve O'Brien, 1998).

İncelemeler, evlilikle alakalı mutluluğa engel ve parçalanmaya neden olan birçok değişkene önemli boyutta dikkat çekmiştir. Gottman (1994) düşmanca çatışmayı, eşlerin olumsuz iletişim şekli olarak ifade etmiştir ki bu iletişim sürekli ve ateşli tartışmaları ve kötü sözleri, negatif manada adlandırmaları, dinleme konusunda isteksiz olmayı, hissel alandaki noksanlığı ve pozitif hareketlere dair daha çok negatif hareketleri içermektedir (Topham, Larson ve Holman, 2005).

Çatışma sırasında meydana gelen hareket dizini, sağlam evliliklere göre zarar görmüş evliliklerde daha çabuk bulunabilmektedir ve çoğunlukla çoğalan negatif hareketler dikkat çekmektedir, eşlerin durması kolay değildir. Negatif hareketler gösterme çıkmazına dahil olan eşler için en büyük baş etme yollarından biri bu

hareketliliği bitirmeyi sağlayıcı uyumlu yollar bulmaktır. Bunlar, etkileşimi iyileştirmeyi hedeflemiş olan karşıt tepkilerdir; örneğin kişi partnerinin kendisini dinlemediğini ifade edebilir. Ancak negatif bir biçimde öfke aktarılır. Eşler, negatif tepkiye yönelik cevap verme çabasında olup bunun neticesinde de zinciri sürdürürler. Bu, bireylerin iletişimlerini biçimlendirip tepkilerin tahmin edilmesini kolaylaştırmaktadır. Buna karşıt olarak zarar görmemiş-problemsiz eşler çatışmayı gidermeye daha meyillidir ve buna dayalı olarak negatif hareketler göstermeyi daha önce bırakırlar. Misal; partnerlerden biri çatışma esnasında; bitirmem için müsaade etmiyorsun; üzgünüm, lütfen cümleli tamamlama biçiminde cevaplar verebilir. Bundan ötürü kişilerin iletişimleri tahminen daha rahat ve daha zor olabilir (Fincham, 2003).

Evlilikle alakalı zarar görmüş eşler tarafından gösterilen ikinci mühim hareket örneği ise isteme-geri çekilmedir ki bu noktada eşlerden biri ötekini baskı altında tutar ve öteki birey tepki ve aktif olmayan davranışsızlıkla kendisini geri çeker. Bilhassa bireylerden erkek partnerin kendisini çektiği, kadının dostane olmayan biçimde tepkide bulunduğu hareket dizini, mutlu partnerlere göre problemliliği olan bireylerde daha sıktır. Yapılan son incelemeler kendisini geri çeken partnerlerden hangisinin farklılık arzu ettiğine göre (misal vermek gerekirse, bir erkek farklılık arzu ettiğinde kendisini geri çekmeyi arzulayan kadındır) değiştiğini ortaya koymuştur (Fincham, 2003).

Cartensen ve Gottman (1994), çatışmaya verilen ruhsal tepkilerde biyolojik açıdan kadın-erkek öznelliğinde değişiklikler olduğunu öne sürmektedir. Bu durum da kadın tarafından çatışma hususu meydana çıkarıldığında erkeğin geriye çekilmesinin daha mümkün olduğu görüşünü ifade edebilmektedir (Faulkner, Davey ve Davey, 2005). Partnerlerin psikolojik sağlıkları, bedensel sağlıkları ve aile sağlıkları bakımından evlilik çatışması mühimdir.

Ruh Sağlığı: Coyne, Downey, O'Leary ve Smith'in 1991 yılındaki incelemelerinde evlilik çatışmasının kişisel iyi oluş konusunda derin etkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Evlilik çatışmasının beslenme sorunları ile bağıntı Van den Broucke ve diğerleri 1997 incelemesinde, depresyon ile alakasını ise Beach ve diğerleri 1998 incelemelerinde ispat etmişlerdir. Aynı şekilde evlilik çatışmasının O'Farrell ve diğerleri 1991 incelemesinde erkek alkolizmi, Murpy ve O'Farrell 1994 incelemesinde içki içme rutinliği, nöbet biçiminde meydana gelen içme gereksinimi, aşırı içki tüketme ve hane dışında içki tüketme, O'Leary ve diğerleri (1994) incelemelerinde partnerlerin bedensel

ve ruhsal iyi olmayan davranışlara maruz kalması ile alakalı olduğunu belgelendirmişlerdir.

Beach ve O'Leary (1993) senesi araştırmalarında mutsuz partnerlerin problem giderme ile alakalı tartışmalarda daha negatif sözlü ve sözle olmayan hareketler gösterdiklerini belirtmişlerdir (Fincham, 2003).

Fiziksel Sağlık: Evli kişiler evli olmayan kişilere nazaran aritmetik olarak daha sağlıklıdır. Evlilik çatışması, sağlık hali kötü olma ve kimi rahatsızlıklar ile misal kanser, kalp hastalıkları ve kronik ağrılar ile bağdaştırılmıştır (Fincham & Beach, 1999); zira çatışma esnasındaki düşmanca hareketler immünolojik, endokrin ve kardiyovasküler fonksiyonlardaki farklılıklarla ilgilidir.

Kadınlar tatmin oldukları bir evlilik deneyimliyorsa bilişsel ve bedensel sağlık yararları temin ederler, fakat erkekler evlilikte kaliteye önem vermeden fayda sağlıyorlar (Faulkner, Davey ve Davey, 2005).

Aile Sağlığı: Evlilik çatışması, çocukların büyütülmesi ve bakılmasındaki problemler, aileye problematik bağlanma, aile ile çocuk ya da kardeşler içindeki çatışmayı çoğaltma ile alakalandırılmıştır (Fincham ve Beach, 1999). Devamlı, halledilmemiş ve çocuk ile alakalı evlilik çatışmaları, çocuklarda olumsuz bir etkiye neden olmaktadır (Fincham, 2003).

Çatışmanın neticesi negatif ya da pozitif olabilir. Şayet evlilik devam ediyorsa ve çatışma kuvvetli olarak sürüyorsa, partnerler kendilerini değerli algılayamayabilirler ve evliliğin sonlanmasına dair arzuları olabilir. Çatışma deneyimleyen ve çatışmasını halledebilen kişiler, evliliklerinde ötekilerine nazaran daha adapte olmuş durumdadırlar.

Beckman (1979), çatışmanın halledilmesi adına üç esas ihtiyacın giderilmesinin önemini vurgulamıştır;

1. Açık etkileşim,
2. Çatışmanın seviyesi ve doğasıyla alakalı doğru algılama,
3. Çatışmayı çözecek yapıcı eforlar, ki bunlar da her eşin ötekinin perspektifini ve olası problem giderme yollarını düşünmeye çaba göstermesini ve lazımsa ortak bir

paydada buluşma arzusunda olmasını en az seviyede içermektedir (Rank ve LeCroy, 1983).

Uzak olmayan bağlarda çatışma sırasında gösterilen davranışlar, evlilik bağının daha kuvvetli ve etkili olmasına fayda sağladığı yahut evliliğin bütünlüğüne zarar verdiği için incelemede bulunan bireyler epey bir süredir evlilik bağlarında eşlerin çatışma konusundaki fikirleri ve çatışma esnasındaki hareketleriyle alakadar olmaktadır (Curun, 2006).

Evlilikte çatışmanın ele alınış biçimi evliliği devam ettirme bakımından önemlidir. Zira çatışma yapıcı bir biçimde ele alındığı takdirde, evlilik tatmini ve bağın devamlılığı çoğalacak; fakat çatışma negatif bir biçimde incelenirse eşler kısmen arzu edilen seviyede ve yeterli olmayan bir bağı kabullenmek durumunda kalacaklardır (Topham, Larson ve Holman, 2005).

2.2.1. Çatışma Çözüm Stilleri

Yakın ilişkilerin diğer bir tarafı da kişiler arası anlaşmazlıktır fakat araştırmacılar partnerlerin tartışma nedenlerindense tartışmaların ne biçimde giderileceği konusuna daha çok odaklanmışlardır. Çatışma giderme biçimleri, anlaşmazlıkların olumlu ya da olumsuz sonuçlanması, çatışmanın araştırılması ve çatışmanın giderilmesine dair hareketlerle ilgili olduğundan önemlidir (Pape, 2001).

Uzun süreli, adapte olunmuş bir ilişkinin sürdürülmesi ve muhafaza edilmesi için lazım olan elemanlardan biri olarak anlaşmazlığa tepkiler ve anlaşmazlık giderici biçimleri araştırılmıştır. Anlaşmazlık çözüm biçimi kişinin anlaşmazlık halinde ortaya koyduğu tepkilerin tümüdür (Volkema ve Bergmann, 1995). Anlaşmazlık biçimleri ilişkide bir çatışma meydana geldiğinde bir bireyin öteki bireye ne biçimde tepkide bulunduğunu ortaya çıkarır.

Çatışmada yakın bağlardan herhangi birinin savunduğu bir tarafı olsa da incelemede bulunan bireyler eşlerin kavga nedenlerindense çatışmanın giderilmesi hususuyla daha çok alakadar olmuşlardır (Pape, 2001). Uzun zamanlı, uyumun yakalandığı bir ilişkinin oluşması ve sürdürülebilirliği adına lazım olan elemanlardan biri olarak çatışma karşısında verilen tepkiler ve çatışmayı giderici yollar incelenmiştir (Christensen ve Shenk, 1991).

Çatışma çözüm şekli, kişinin çatışma halinde gösterdiği tepkilerdir (Volkema ve Bergmann, 1995). Çatışma yöntemleri mevcut ilişkide oluşan çatışmada kişinin diğerine gösterdiği tepkinin nasıl olduğunu ifade eder.

Bireylerin çatışma ile mücadele etmek adına seçtikleri yöntemler, çocuklukta öğrendikleri tarzlardır ve bunları devam ettirirler. Bu;

1)- Bir bireyin bir niteliği olarak yani bir karakter stili olarak;

2)-Çatışma hareket biçimleri ya da hareket alanları olarak

3)-Kişilerin çatışma tarafında kabullendikleri etkileşimsel uyumlar olarak görülebilir.

Kimi haller ya da tutumlar, çatışma idare biçiminin tercih edilmesine etkide bulunabilir. Misal, çatışmanın doğasında, eş hallerdeki stille daha önce elde edilen başarılar yahut özgül bir halde olan stilin müsaitliğine göre farklılaşabilir (Greef ve Bruyne, 2000).

Eşlerin ayrı çatışma stilleri bulunmaktadır. Kimi eşler kavga halinde kaçınmayı seçer, kimisi çatışmanın artmasına olanak tanır, kimileri kendi değişiklikleri hususunda sözlü olarak kendisini ifade edebilir ve ses şiddetini artırmadan bir ortak payda bulmaya çalışır. Buna bağlı olarak incelemede bulunan bireyler, Adler ve Baeder, Higginbotham ve Lamke 2004, çatışmanın bulunup bulunmadığından ve bunun devamlılığında ziyade eşlerin çatışmayı çözüm şekline önem verirler. Araştırmacılar pozitif, objektif ve ihtilafli eşlerin iletişimindeki negatif etkinin (nefret, mutsuzluk vb.) evlilik değerini azaltması ile alakalı olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrı olarak, sinirli, orta yolu bulamayan, tepkiden kaçınan ve bununla alakalı hareketler evliliğin değerini noksanlaştıran ve evlilik tatminini eksiltten yordayıcı etmenlerdir (Troupe, 2008).

Evlilikte meydana çıkan çatışma; affetme, sinir buhranını giderme davranışlarında güvenin meydana gelmesinde etkilidir. Bunun yanı sıra Fenell 1993'e göre affetme, evliliğin uzun vadeli olmasına imkan tanımakta, DiBlasio (2000), Gordon ve Baucom (2003)'e göre ise evlilikteki negatif zincirin bozulmasını sağlamasından ötürü evlilikteki problemlerin giderilmesinde olumsuz döngünün kırılmasına yardımcı olduğu için evlilikteki sorunların çözümünde bir önlem olarak devreye sokulmaktadır.

Ifeld (1980), katılımda bulunanların evlilik problemleriyle mücadele etme yöntemlerinin evlilikteki kaygıyı, ilişkinin niteliklerinden, karakter niteliklerinden, çatışma anındaki toplumsal stres konularından ve hareket bağlarından daha kuvvetli olarak yardımcı olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Çatışma giderme tarzlarının kümelenmesine dair ortak bir düşünce yoktur; ancak Blake ve Mouton 1964 yılında geliştirdikleri 'iki boyutlu çatışma modeli'ne (bireylerin kendilerinde kazanacakları neticeyle ya da çatışmanın diğer muhatabı olan kişinin varacağı netice ile ilgilenmelerine göre tespit etme) endeksli kümelendirmenin yardımcı olduğu görülmektedir.

Bell, Chafetz ve Horn (1982), 30 partnerle çatışma giderme yöntemleri konusunda görüş alarak yaptıkları çalışmada dört tarz incelemiştir, bunlar; otorite, denetim, baskı ve manipülasyondur. İncelemede, erkek partnerlerin daha çok çatışmada başarılı oldukları görülmüştür. Kadın bireyin çalışma halinin, erkeğin aldığı eğitimin ve ailenin geleneklere uyma seviyesinin çatışmanın giderilme yönteminin tercihi ve neticesiyle alakası görmezden gelinemezken, bu etmenlerin denetiminin de çatışmanın giderilmesi biçimi ile netice arasında bir bağa sebep olmadığını ortaya koymuştur.

Evlilik bağı bakımından uzlaşma, ortak paydada buluşabilme ve ılımlı dil kullanma gibi yapıcı yöntemler ya da çatışmanın devam ettirilmesi, geri çekilme ve savunmaya geçme gibi yıkıma neden olan yöntemler de devreye sokulabilmektedir (Kurdek, 1995).

Çatışmanın idaresi, bağı sağlıklı olmasının ve evlilik tatmininin en mühim tespit edicisidir. Çatışma yönetimi, ilişkinin iyiliğinin ve evlilik doyumunun en önemli belirleyicisidir. Yıkıcı çatışma yönetimi, tehdit ve zorlama (çatışmanın aleni ifade edilmesi), kaçınma spirali (üstü kapalı çatışma ifadesi), esneksizlik ve katılık, rekabetçi olan hakimiyet, boyun eğme yapısı, alay edici sözlü ve sözlü olmayan etkileşimle ifade edilir (Greef ve Bruyne, 2000).

Çatışma tarzlarını belirten ilgili modeller olarak dört esas çatışma giderme tarzı belirtilebilir;

Bütünleştirici çatışma çözüm tarzı; kendine ve karşısındakine olan yüksek ilgi ile alakalıdır, böylece her iki tarafın sonuçlarının da maksimize edilmesini garantiye almak için çok çaba sarf edilmiştir.

Kaçınma çözüm stili; kendi ve karşısındakine olan düşük bir ilgi ile açıklanır.

Baskın çatışma çözüm tarzı; bireyin kendi özelliklerine olan ilgisiyle ifade edilir ve bunun çatışmada bireyin kendi gayelerini elde etmesine dikkat vermesini sağlaması istenir.

Yardımsaver çatışma çözüm tarzı; kişinin karşısındakine gösterdiği yüksek bir ilgi ve kendisine gösterdiği düşük bir ilgiyle açıklanır, bu durum kişinin partnerine taviz verme eğilimine yol açar (Cann, Norman, Welbourne ve Calhoun, 2008).

Sheth 1974 senesi araştırmasında dört çeşit çatışma çözümüne dikkat çekmektedir. Bunlardan ilki problem çözmedir ve ileri düzeyde bilgi incelenmesini gerektirir. Diğerleri ikna etmedir. Çatışmayı gidermek için aile üyeleri içindeki iletişimi kapsamaktadır. Üçüncü pazarlık yapmadır ve çatışma net olarak tanınır. Son olarak politik hareket etme, çatışmada olan aile bireylerini soyut kılmak adına koalisyonda bulunma ve kişiye topluluğa dahil olma konusunda baskı uygulama olarak ifade edilmektedir.

Belch ve diğerleri (1980), sorun gidermenin en ünlü yöntem olduğunu meydana çıkarmışlardır. Öteki incelemeler kardeşler ve jenerasyon arasındaki koalisyonların ünlü bir çatışma giderme şekli olduğunu ifade etmişlerdir. Aile iletişimlerinin videoteyp gözlemlerine ve bütün aile üyelerince anketlerin doldurulması esas alınarak, Lee ve Collins (2000), çatışmada etki elde etmek adına babalar ile büyük kız çocuklarının ve annelerle erkek çocukların beraber iş görme yöneliminde olduklarını tespit etmişlerdir.

Çatışma sırasında, problemlili eşler problemi olmayan eşlere göre daha çok negatif kelime kullanırlar. Bununla birlikte eşleri negatif hareketler gösterdiklerinde, kendilerinin de negatif hareketle tepkide bulunmaları fazlaca muhtemeldir. Negatif hareketler, bedensel şiddete başvuran partnerlerde hem daha yoğun olarak gerçekleşir hem de daha yoğun negatif tepkiler alırlar. Çoğunlukla bir his emaresi olarak devreye sokulan sözel olmayan hareketler, evlilik tatminini sözel hareketlere göre daha iyi ifade eder (Fincham, 2003).

Türlü değişik gruplamalara başvurularak çatışma idare biçimleri literatürde ele alınmıştır. Misal Thomas, anlaşmalı durumlarda işbirliğine yatkın olma ve girişken olmayı iki özgür hareket türü olarak tespit etmiştir ve bu iki kısma dair beş çatışma idare biçimi belirtilmiştir. Bunlar; “rekabet etme, ortak hareket etme, uzlaşma, kaçınma ve uyum sağlamadır. Girişkenlik, kişinin kendi ilgilerini tatmin etme teşebbüsünü kapsar, buna karşın işbirlikçilik diğerlerinin ilgilerinin tatmin edilmesi girişimini açıklar (Thomas, 1976).

Thomas’ın belirttiği beş stil şu şekilde belirtilebilir:

1. Rekabet Etme: Hareket girişken olan ve işbirlikçilikten kaçınan stildir. Bu, zorlayıcı hareket ile alakalıdır. Evli kişilerde partnerlerden birinin kendi arzularını ötekine baskı ile kabullendirme eforunda bulunması olarak açıklanabilir.

2. Ortak Hareket Etme: Hareket hem girişken hem de işbirlikçi stildir. Çatışmaya çözüm sağlamak için anlaşma sağlanamayan durumları fark etme ve sorunu gidermeyle ifade edilir.

3. Uzlaşma: Hem girişkenlikte hem de işbirlikçilikte aracıdır. Orta yolu bulma önerisi olarak ifade edilmiştir. Evli kişilerde partnerlerden birinin, ötekinin arzularının bir bölümünü gidermek için, kendi arzularının bir bölümünden cayarak, iki arzu içinden bir ortak nokta arayışı olarak ifade edilebilir.

4. Kaçınma: Hareket; hem girişkenlikten uzak hem de işbirlikçilikten uzak bir stildedir; geri çekilme ve bir çatışma halinde duruşta bulunamama ile alakalıdır. Bir kişinin hem kendisi hem de öteki birey bakımından gayeler ve neticeler adına az seviyede endişesinin olduğunu göstermektedir.

5. Uyum Sağlama: Davranış, girişkenlikten uzak ve işbirlikçi bir stildedir, bu öteki bireyi telkinleştirmeye ve adaptasyon arama çabası olarak görülmektedir. Çatışan bireylerden birinin kendi arzularını göz önünde bulundurmadan, ötekinin arzularını gerçekleştirmek için efor harcamasıdır (Greef ve Bruyne, 2000).

Vuchinich (1987: 598-599), akşam öğünü sırasında aile iletişimlerini kaydedip ailelerin çatışmayı sonlandırmak için itaat, uzlaşma, sonraya bırakma ya da geri çekilme olmak üzere dört tekniğe başvurduklarını fark etmiştir. Bu teknikleri açıklamak gerekirse:

1.İtaat: Bu teknikte, birey ya kabullenir ya da vazgeçer, şayet bir birey orta yolu bulursa ya da öteki kişinin perspektifinden olaya bakarsa ve rıza gösterirse çatışmayı sonlandırır.

2.Uzlaşma: Eşler çatışmaya düştükleri konu hakkında çatışan tarafların ikisinin de onaylayacağı bir uzlaşma yolu bulurlar. Bu uzlaşmanın gerçekleşmesi için tarafların ikisinden de fedakarlık çabası beklenmektedir. Uzlaşma önerisi çatışan bireylerden ya da partnerlerin dışında herhangi bir bireyden gelebilir. Uzlaşma üstü kapalı bir biçimde gerçekleşse de kabulü açıktır.

3.Sonraya Bırakma: Sonraya bırakmada, çatışan bireyler problemi ortadan kaldırmaksızın çatışmadan vazgeçerler. Alenen ifade etmeseler de eş düşüncede olmadıklarını kabullenmezler ve öteki faaliyetlere devam ederler. Çatışmanın kazananı ya da kaybedeni yoktur.

4.Geri Çekilme: Çatışan taraflardan biri geri çekilme davranışı gösterdiğinde, o taraf konuşmaz ya da bulunulan alandan ayrılır. Kızgınlık anında çatışmadan uzaklaşma halidir veya konuşmanın başlatılmasını açıkça reddedmiştir. Aile iletişiminin akışını sıkıntıya sokan bir formattır; diğer tekniklerde faaliyetlere sert olmayan bir geçişin yapılması sağlanır.

Aile terapistleri evlilik çatışmalarının giderilmesi için en iyi tekniğin uzlaşma olduğunu ifade etseler de Vuchinich aile tartışmalarının yalnızca % 14'ünün uzlaşmayla neticelendiğini meydana çıkarmıştır. Olayların % 61'inde tartışmalar sonraya bırakma ile sonlanmıştır. Çatışmanın olağan akışını sürdürmesine onay verilir ve aile bireyleri öteki sorunlara yönelir (Benokraitis, 1993).

Evli kişilerin evlilik çatışması giderme tarzları ve evlilik adaptasyonlarının araştırılması incelenmesinde devreye sokulan çözüm tarzları ölçeği; olumlu, olumsuz, geri çekilme ve boyun eğme olarak dört çatışma tarzını kapsamaktadır.

Olumlu çatışma çözüm tarzı, tartışma ve eşler için mantıklı çözüm önerileri tespit etme gibi yapıcı yöntemler kullanılarak çatışma ile mücadele etmeyi kapsar. Olumsuz çatışma çözüm tarzı, çatışmayla mücadelede sözlü ve bedensel şiddeti kapsamayan yıkıcı yaklaşımlarla alakalıdır. Geri çekilme, kaçınma, çatışma mevzusunda tartışmayı geciktirme ya da kabul etmeme ya da susmayı kapsamaktadır. Boyun eğme ise kendi

düşünceni öne sürme, partnerinin arzularını kabullenme ve onun arzularına adapte olma ile alakalıdır (Özen, 2006).

Evlilikte partnerlerin çatışma ile nasıl mücadele ettiği evlilik adaptasyonu hususunda tespit edici bir unsurdur. Evlilikte ortaya çıkan çatışmalar, bireyler arasındaki bağların değeri ile benzeştirilmektedir. Bağlardaki adaptasyon, partnerler içindeki çatışmanın seviyesine ve çatışmanın giderilme şekline dayalıdır (Kurdek, 1995).

Bu konuda gerçekleştirilen pek çok incelemeye göre partnerlerin çatışmaları nasıl yok ettikleri önemlidir. Kurdek (1994a), problem çözme, çatışmaya girme, geri çekilme, uyma ve başa çıkma stilleri ile ilişki tatmini arasındaki bağı ele aldığı incelemesinde, olumsuz başa çıkma stili olan çatışmaya dahil olmanın ilişki tatminindeki azalmaya bağlı olduğunu; problem çözme, geri çekilme ve uymanın ise ilişki tatmini ile pozitif bağda bulunulduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kurdek (1995), iki sene devam eden boylamsal incelemesinde partnerlerin çatışma çözüm tarzları ve evlilik tatminini ele almış, partnerlerin evlilik tatminlerinin çatışma giderme tarzlarından etkilendiğini fark etmiştir. Kadınlar geri çekilme tarzını devreye soktuklarında erkeklerin evlilik tatmininde çoğalmanın olduğunu belirtmişlerdir. Uyma çatışma tarzını devreye sokan erkeklerin partnerleri geri çekilme tarzını kullanırlarsa evlilik tatmininin çoğaldığını ifade etmişlerdir.

Greef ve Bruyne (2000) araştırmasında beş çatışma tarzı ile evlilik tatmini arasındaki bağı ele almıştır. Birinci çatışma tarzı rekabet, ikinci çatışma tarzı birlikte çalışma, üçüncü çatışma tarzı uzlaşma, dördüncü çatışma tarzı kaçınma, beşinci çatışma tarzı yer sağlamadır. İncelemede, ikinci çatışma tarzı olan birlikte çalışmanın en fazla seviyede evlilik tatminini sağladığı, partnerlerden birinin yahut ikisinin de birinci çatışma tarzı olan rekabetçi tarzı devreye sokmasının en az seviyede evlilik tatminine neden olduğu ortaya konulmuştur. Bunun yanı sıra inceleme yapan bireyler, çatışma yapıcı bir biçimde giderildiği takdirde bağların çoğalacağını; ancak yıkıcı bir biçimde giderilmeye çalışılırsa partnerlerin tatmin olmayan bağlarını sürdürmek durumunda kalacaklarına dikkat çekmiştir.

Hanzal ve Segrin (2009) incelemesinde, evliliklerinin yeni dönemlerindeki ilk beş senesinde olan 194 partnerden topladıkları verileri ele almışlar ve taraflara arabuluculuk testlerini uygulamışlardır. Sonuçlar, kadınların negatif duygusallıklarının önemli ölçüde

kendi düşük evlilik doyumları ve erkeklerin düşük evlilik doyumları ile ilgili olduğunu göstermektedir. Buna rağmen erkeklerin olumsuz duygusallıklarının yalnızca kendi evlilik tatminlerinin düşük olması ile alakalı olduğunu ortaya koymuştur. Partnerler bakımından negatî hisliliğinin nedeninin daha çok fonksiyonsuz çatışma giderici tarzları ile uğraşmaya meyilli olduğu bulunmuştur.

2.2.2. Çatışmada Çözüm Yöntemleri

İletişim yeteneklerindeki eksiklikle birlikte çatışmanın giderilmesi yeteneklerindeki eksiklik de evlilik problemlerinin esas nedeni olarak ifade edilebilir. Bireyler, yapıcı iletişimi ve çatışmayı ortadan kaldıracı hareketlerden haberdar değilse uyumun olmaması normal olarak kabul edilmektedir (Ersanlı ve Kalkan, 2008). Bundan ötürü evlilikteki uyumla alakalı etmenlerden biri de çatışmayı giderme yöntemleridir. Evlilikte çatışmayı giderme yöntemleri, çift olan bireylerin karşılına çıkan problemlere bakış açıları olarak ifade edilebilir (Cann, Norman, Welbourne ve Calhoun, 2007).

Çatışma giderme yöntemlerinin, evlilik bağının uzun soluklu bir şekilde devam etmesi ve bu devamlılığın etkisi, evliliğin değeriyle olan ilişkisini göstermektedir. Çatışma, evlilik ilişkisinin etkili olmasını sağladığı gibi evliliğin bütünlüğüne zarar verdiği için araştırmacılar evlilik ilişkisindeki çatışmalar ile ilgilenmişlerdir (Ridley, Wilhelm ve Surra, 2001). Evlilik bağının özelliğinin incelenmesinde önemli bir faktör olan evlilik uyumunu ele alan araştırmacılardan bir kısmı, kriter olarak evlilik içi çatışmaları göz önünde bulundurmuş ve çatışmanın yaşanmamasının yahut eşlerin çatışma ile mücadele becerilerinin, mevcut evlilikte uyumun bulunduğunu gösterdiğini ortaya atmışlardır. (Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Evlilik bağının değeri ve yordayıcıları sosyal bilimler alanında kayda değer bir husus olarak ele alınmaya başlanmıştır. Türkiye dışındaki incelemelere bakıldığında evlilik adaptasyonu ile alakalı değişkenlerin ifade edilmesinin mühim bulunduğu ve çok türlü değişkenlerin göz önünde bulundurulduğu görülmüştür. Bu değişkenlerin içinde empati, iletişim, çatışma ve çatışma çözme biçimlerini de kapsayan incelemelerin yapıldığı görülmektedir (Addis ve Bernard, 2002; Koerner ve Fitzpatrick, 2002; Stanley, Markman ve Whitton, 2002). Evlilik adaptasyonu hakkında Türkiye’de yapılan incelemelerin 2000 senesinden sonra çoğalma gösterdiği görülmektedir (Şener ve Terzioğlu, 2008; Tutarel-Kışlak ve Çabukça, 2002; Uğurlu, 2003). İnceleme sonuçları, evlilik adaptasyonu ve evlilik tatminini kapsayan evlilik değerinin, kişinin psikolojik

sağlığında etkisi olduğunu ifade eder. Evlilik adaptasyonunun eksilmesiyle psikolojik sağlığın da zayıfladığı, evliliğin sağlık konusunda da etkisinin olduğunu ortaya koyar (Kumar, Mori ve Patel, 1989; akt. Shek, 1999).

Diğer bir deyişle uyumun olduğu bir evlilikte, kişinin evlilikteki mutluluğu ve tatmini hayatında mühim bir etmen olarak görülür ve evli kişilerin ruhsal sağlığına direkt etkide bulunur (Sardoğan ve Karahan, 2005). Ruhsal iyilik durumu da evlilikteki uyum için incelenmesi gereken mühim hususlardan biridir. Bunun yanı sıra evliliğinin dayanıklılığı ve sürdürülebilirliği, sadece evli bireyler adına değil aile ve tüm sosyal yapı adına mühim olmasından ötürü, evlilikte adaptasyonun ve ona ait etmenlerin tespit edilmesi daha da mühim bir durum haline gelmektedir (Güngör ve İlhan, 2008).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma çift uyumu ve çatışma çözüm stillerini belirlemek üzere ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Karasar (2009) ilişkisel tarama modelini mevcut durumu ve konuya ilişkin değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koyan araştırmalar olarak tanımlamakta ve konu olan olay, birey ya da nesnenin değiştirilmesi ve etkilenmesinin yapılmadığını belirtmektedir (Karasar, 2009,s.77). Araştırmanın şematik modeli aşağıda verilmektedir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Bağımlı değişken evlilik uyumu, bağımsız değişken ise çatışma çözüm stilleridir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubunu 25-40 yaş arasında evli çiftler oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kişisel bilgi formu ile birlikte

Romantik İlişkilerde Çatışma Çözüm Stilleri ölçeği Özen ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek ‘olumsuz çatışma çözme stilleri’, ‘boyun eğme’, ‘olumlu çatışma çözme stilleri’, ‘geri çekilme’ olma üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Toplam 25 maddeden oluşan ölçekte olumlu çatışma çözüm stilleri 5, 9, 11, 13, 22 ve 24 no’lu maddeleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri 1, 6, 8, 12, 14, 16 ve 25 no’lu maddeleri, boyun eğme 2, 4, 7, 17, 19 ve 20 no’lu maddeleri, geri çekilme 3, 10, 15, 18, 21 ve 23 no’lu maddeleri içermektedir. Ölçek puanlaması sadece alt boyutlar bazında yapılmakta ve ölçeğin toplam puanı alınmamaktadır. 7 madde içeren olumsuz olarak çatışma çözme stiline maksimum skoru 42’dir. Her biri 6 madde içeren diğer alt ölçeklerin olumlu, boyun eğme ve geri çekilme şeklindeki çatışma çözme stillerinin maksimum skorları

36'dır. Yüksek puan almak o çatışma çözüm stilini sık kullanma, düşük puan almak ise az kullanma anlamına gelmektedir.

Çift Uyum Ölçeği, evlilik kalitesini ve diğer benzer çiftleri değerlendirmek üzere Spanier (1976) tarafından geliştirilmiştir. Toplam madde sayısı 32 olan ÇUÖ dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar şunlardır:

Çiftler Arası Fikir Birliği Boyutu: Evlilik ilişkisinde önemli konular hakkındaki anlaşma düzeyini ölçmektedir. "Aile gelirinin idaresi", "Yaşam felsefesi", "Birlikte geçirilen zaman konusu" maddeleri eşler arası fikir birliği boyutunu ölçen maddelerden bazılarıdır. On üç madde ile ölçülen bu boyutun madde numaraları 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15'tir.

Çiftler Arası Tatmin Boyutu: Duygu ve iletişim hakkında olumlu ve olumsuz özellikleri ölçmektedir. "Eşinizle ne sıklıkta münakaşa edersiniz?" maddesi eşler arası tatmin boyutunu ölçen maddelerden biridir. On madde ile ölçülen bu boyutun madde numaraları 6, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 29, 30'dur.

Çiftler Arası Birliktelik Boyutu: Birlikte geçirilen zaman süresince beraber yapılan davranışlar, fikir alışverişleri ve sakin bir şekilde tartışma konusunu ölçmektedir. "Eşinizle ev dışındaki meraklarınızın ne kadarını birlikte gerçekleştirirsiniz?" maddesi eşler arası birliktelik boyutunu ölçen maddelerden biridir. Beş madde ile ölçülen bu boyutun madde numaraları 24, 25, 26, 27, 28'dir.

Duygulanım İfadesi Boyutu: Sevgi gösterme şekillerinde anlaşma ve sevgi gösterme davranışlarını ölçmektedir. "Eşinizi öper misiniz?" duygulanım ifadesi boyutunu ölçen maddelerden biridir. Dört madde ile ölçülen bu boyutun madde numaraları 4, 23, 31, 32'dir.

Ölçeğin bütününden alınan en düşük puan 0, en yüksek puan ise 151'dir. Yükselen toplam puan evlilikteki uyuma işaret ederken, düşük puanlar evlilikteki uyumsuzluğu göstermektedir.

3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde

tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında pearson korelasyon ve regresyon analizi uygulanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan evli çiftlerden ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

4.1. Tanımlayıcı Özelliklere İlişkin Bulgular

Tablo 1. Evli Çiftlerin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı

Tablolar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	156	62,9
	Erkek	92	37,1
	Toplam	248	100,0
Yaş	25-30	107	43,1
	31-35	57	23,0
	36 Ve üzeri	84	33,9
	Toplam	248	100,0
Eğitim Durumu	Lise Ve Altı	58	23,4
	Ön Lisans	35	14,1
	Lisans	131	52,8
	Yüksek Lisans	24	9,7
	Toplam	248	100,0
Eşin Eğitim Durumu	Lise Ve Altı	58	23,4
	Ön Lisans	37	14,9
	Lisans	119	48,0
	Yüksek Lisans	34	13,7
	Toplam	248	100,0
Evlilik Süresi	1 Yıl Ve Altı	40	16,1
	2-5	92	37,1
	6-10	54	21,8
	10 Yıl üzeri	62	25,0
	Toplam	248	100,0
Evlilik Şekli	Severek	208	83,9
	Görücü Usulü	40	16,1
	Toplam	248	100,0
Evlilik Sayısı	İlk Evlilik	242	97,6
	İkinci Evlilik	6	2,4
	Toplam	248	100,0
Çocuk Sahipliği	Evet	169	68,1
	Hayır	79	31,9
	Toplam	248	100,0
Çalışma Durumu	Çalışıyor	157	63,3
	Çalışmıyor	91	36,7
	Toplam	248	100,0
Algılanan Aile Gelir Düzeyi	Orta	201	81,0
	Yüksek	47	19,0
	Toplam	248	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi, evli çiftler cinsiyete göre 156’sı (%62,9) kadın, 92’si (%37,1) erkek olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler yaşa göre 107’si (%43,1) 25-30, 57’si (%23,0) 31-35, 84’ü (%33,9) 36 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler eğitim durumuna göre 58’i (%23,4) lise ve altı, 35’i (%14,1) ön lisans, 131’i (%52,8) lisans, 24’ü (%9,7) yüksek lisans olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler eşin eğitim durumuna göre 58’i (%23,4) lise ve altı, 37’si (%14,9) ön lisans, 119’u (%48,0) lisans, 34’ü (%13,7) yüksek lisans olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler evlilik süresine göre 40’ı (%16,1) 1 yıl ve altı, 92’si (%37,1) 2-5, 54’ü (%21,8) 6-10, 62’si (%25,0) 10 yıl üzeri olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler evlilik şekline göre 208’i (%83,9) severek, 40’ı (%16,1) görücü usulü olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler evlilik sayısına göre 242’si (%97,6) ilk evlilik, 6’sı (%2,4) ikinci evlilik olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler çocuk sahipliğine göre 169’u (%68,1) evet, 79’u (%31,9) hayır olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler çalışma durumuna göre 157’si (%63,3) çalışıyor, 91’i (%36,7) çalışmıyor olarak dağılmaktadır.

Evli çiftler algılanan aile gelir düzeyine göre 201’i (%81,0) orta, 47’si (%19,0) yüksek olarak dağılmaktadır.

4.2. Çift Uyum ve Çatışma Çözüm Stilleri Puan Ortalamaları

Tablo 2. Çift Uyum Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Çift Doyum	248	29,552	4,269	15,000	39,000
Fikir Birliği	248	48,444	9,874	0,000	65,000
Çift Bağlılığı	248	15,508	4,386	1,000	24,000
Duygusal İfade	248	9,222	2,400	0,000	12,000
Çift Uyum	248	102,726	17,340	18,000	137,000

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin “çift doyum” puan ortalaması (29,552±4,269); “fikir birliği” puan ortalaması (48,444±9,874); “çift bağlılığı” puan ortalaması (15,508±4,386); “duygusal ifade” puan ortalaması (9,222±2,400); “çift uyum” puan ortalaması (102,726±17,340) olarak saptanmıştır.

Tablo 3. Çatışma Çözüm Stilleri Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Çatışma Çözüm Stilleri	248	23,020	4,260	12,000	36,000
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	248	23,468	4,196	13,000	39,000
Boyun Eğme	248	22,077	5,104	6,000	36,000
Geri Çekilme	248	21,557	4,701	7,000	35,000

Tablo 3’te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin “çatışma çözüm stilleri” düzeyi (23,020±4,260); “olumsuz çatışma çözüm stilleri” düzeyi (23,468±4,196); “boyun eğme” düzeyi (22,077±5,104); “geri çekilme” düzeyi (21,557±4,701); olarak saptanmıştır.

4.3. Çift Uyum İle Çatışma Çözüm Stilleri Arasındaki İlişkiler

Tablo 4. Çift Uyum Puanları ve Çatışma Çözüm Stilleri Puanları Arasında Korelasyon Analizi

		Çift Doyum	Fikir Birliği	Çift Bağlılığı	Duygusal İfade	Çift Uyum	Çatışma Çözüm Stilleri	Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	Boyun Eğme	Geri Çekilme
Çift Doyum	r	1,000								
	p	0,000								
Fikir Birliği	r	0,551**	1,000							
	p	0,000	0,000							
Çift Bağlılığı	r	0,373**	0,569**	1,000						
	p	0,000	0,000	0,000						
Duygusal İfade	r	0,392**	0,681**	0,473**	1,000					
	p	0,000	0,000	0,000	0,000					
Çift Uyum	r	0,708**	0,943**	0,735**	0,742**	1,000				
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000				
Çatışma Çözüm Stilleri	r	-0,180**	-0,085	-0,020	-0,052	-0,105	1,000			
	p	0,004	0,180	0,759	0,412	0,098	0,000			
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	r	-0,353**	-0,235**	-0,229**	-0,265**	-0,315**	0,561**	1,000		
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000		
Boyun Eğme	r	-0,016	-0,022	0,042	-0,002	-0,006	0,338**	0,196**	1,000	
	p	0,801	0,734	0,510	0,974	0,926	0,000	0,002	0,000	
Geri Çekilme	r	-0,254**	-0,156*	-0,001	-0,126*	-0,169**	0,386**	0,313**	0,539**	1,000
	p	0,000	0,014	0,983	0,047	0,008	0,000	0,000	0,000	0,000

*<0,05; **<0,01

Tablo 4'te görüldüğü gibi, fikir Birliği ve çift doyum arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,551$; $p=0,000<0,05$). Çift Bağlılığı ve çift doyum arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,373$; $p=0,000<0,05$). Çift Bağlılığı ve fikir birliği arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,569$; $p=0,000<0,05$). Duygusal İfade ve çift doyum arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,392$; $p=0,000<0,05$). Duygusal İfade ve fikir birliği arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,681$; $p=0,000<0,05$). Duygusal İfade ve çift bağlılığı arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,473$; $p=0,000<0,05$). Çift Uyum ve çift doyum arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,708$; $p=0,000<0,05$). Çift Uyum ve fikir birliği arasında çok yüksek, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,943$; $p=0,000<0,05$). Çift Uyum ve çift bağlılığı arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,735$; $p=0,000<0,05$). Çift Uyum ve duygusal ifade arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,742$; $p=0,000<0,05$). Çatışma Çözüm Stilleri ve çift doyum arasında çok zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,18$; $p=0,004<0,05$). Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri ve çift doyum arasında zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,353$; $p=0,000<0,05$). Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri ve fikir birliği arasında çok zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,235$; $p=0,000<0,05$). Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri ve çift bağlılığı arasında çok zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,229$; $p=0,000<0,05$). Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri ve duygusal ifade arasında zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,265$; $p=0,000<0,05$). Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri ve çift uyum arasında zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,315$; $p=0,000<0,05$). Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri ve çatışma çözüm stilleri arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,561$; $p=0,000<0,05$). Boyun Eğme ve çatışma çözüm stilleri arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,338$; $p=0,000<0,05$). Boyun Eğme ve olumsuz çatışma çözüm stilleri arasında çok zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,196$; $p=0,002<0,05$). Geri Çekilme ve çift doyum arasında zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,254$; $p=0,000<0,05$). Geri Çekilme ve fikir birliği arasında çok zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,156$; $p=0,014<0,05$). Geri Çekilme ve duygusal ifade arasında çok zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,126$; $p=0,047<0,05$). Geri Çekilme ve çift uyum arasında çok zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=-0,169$; $p=0,008<0,05$). Geri Çekilme ve çatışma çözüm stilleri arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki

bulunmaktadır($r=0,386$; $p=0,000<0,05$). Geri Çekilme ve olumsuz çatışma çözüm stilleri arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,313$; $p=0,000<0,05$). Geri Çekilme ve boyun eğme arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır($r=0,539$; $p=0,000<0,05$). Diğer değişkenler arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$).

Tablo 5. Çatışma Çözüm Stillerinin Çift Uyum Üzerine Etkisi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
Çift Uyum	Sabit	130,486	18,067	0,000	8,733	0,000	0,111
	Çatışma Çözüm Stilleri	0,481	1,546	0,123			
	Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	-1,453	-4,805	0,000			
	Boyun Eğme	0,381	1,551	0,122			
	Geri Çekilme	-0,610	-2,222	0,027			

Tablo 5’te görüldüğü gibi, çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme ile çift uyum arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=8,733$; $p=0,000<0,05$). Çift uyum düzeyinin belirleyicisi olarak çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme değişkenleri ile ilişkisinin(açıklayıcılık gücünün) zayıf olduğu görülmüştür($R^2=0,111$). Evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri düzeyi çift uyum düzeyini etkilememektedir ($p=0,123>0,05$). Evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri düzeyi çift uyum düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-1,453$). Evli çiftlerin boyun eğme düzeyi çift uyum düzeyini etkilememektedir ($p=0,122>0,05$). Evli çiftlerin geri çekilme düzeyi çift uyum düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,610$).

Tablo 6. Çatışma Çözüm Stillerinin Çift Doyum Üzerine Etkisi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
Çift Doyum	Sabit	38,291	22,137	0,000	12,665	0,000	0,159
	Çatışma Çözüm Stilleri	0,049	0,659	0,511			
	Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	-0,339	-4,678	0,000			
	Boyun Eğme	0,145	2,470	0,014			
	Geri Çekilme	-0,238	-3,618	0,000			

Tablo 6’da görüldüğü gibi, çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme ile çift doyum arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=12,665$;

$p=0,000<0,05$). Çift doyum düzeyinin belirleyicisi olarak çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme değişkenleri ile ilişkisinin(açıklayıcılık gücünün) zayıf olduğu görülmüştür($R^2=0,159$). Evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri düzeyi çift doyum düzeyini etkilememektedir ($p=0,511>0,05$). Evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri düzeyi çift doyum düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,339$). Evli çiftlerin boyun eğme düzeyi çift doyum düzeyini artırmaktadır ($\beta=0,145$). Evli çiftlerin geri çekilme düzeyi çift doyum düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,238$).

Tablo 7. Çatışma Çözüm Stillerinin Fikir Birliği Üzerine Etkisi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R^2
Fikir Birliği	Sabit	61,175	14,455	0,000	4,857	0,001	0,059
	Çatışma Çözüm Stilleri	0,205	1,123	0,262			
	Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	-0,591	-3,338	0,001			
	Boyun Eğme	0,158	1,099	0,273			
	Geri Çekilme	-0,327	-2,036	0,043			

Tablo 7’de görüldüğü gibi, çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme ile fikir birliği arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=4,857$; $p=0,001<0,05$). Fikir birliği düzeyinin belirleyicisi olarak çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme değişkenleri ile ilişkisinin(açıklayıcılık gücünün) zayıf olduğu görülmüştür($R^2=0,059$). Evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri düzeyi fikir birliği düzeyini etkilememektedir ($p=0,262>0,05$). Evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri düzeyi fikir birliği düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,591$). Evli çiftlerin boyun eğme düzeyi fikir birliği düzeyini etkilememektedir ($p=0,273>0,05$). Evli çiftlerin geri çekilme düzeyi fikir birliği düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,327$).

Tablo 8. Çatışma Çözüm Stillerinin Çift Bağlılığı Üzerine Etkisi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R^2
Çift Bağlılığı	Sabit	18,825	10,005	0,000	4,759	0,001	0,057
	Çatışma Çözüm Stilleri	0,140	1,734	0,084			
	Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	-0,335	-4,258	0,000			
	Boyun Eğme	0,041	0,642	0,521			
	Geri Çekilme	0,019	0,269	0,788			

Tablo 8’de görüldüğü gibi, çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme ile çift bağıllığı arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=4,759$; $p=0,001<0,05$). Çift bağıllığı düzeyinin belirleyicisi olarak çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme değişkenleri ile ilişkisinin(açıklayıcılık gücünün) zayıf olduğu görülmüştür($R^2=0,057$). Evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri düzeyi çift bağıllığı düzeyini etkilememektedir ($p=0,084>0,05$). Evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri düzeyi çift bağıllığı düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,335$). Evli çiftlerin boyun eğme düzeyi çift bağıllığı düzeyini etkilememektedir ($p=0,521>0,05$). Evli çiftlerin geri çekilme düzeyi çift bağıllığı düzeyini etkilememektedir ($p=0,788>0,05$).

Tablo 9. Çatışma Çözüm Stillerinin Duygusal İfade Üzerine Etkisi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R^2
Duygusal İfade	Sabit	12,194	11,986	0,000	6,333	0,000	0,079
	Çatışma Çözüm Stilleri	0,087	1,975	0,049			
	Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	-0,187	-4,398	0,000			
	Boyun Eğme	0,036	1,053	0,293			
	Geri Çekilme	-0,064	-1,647	0,101			

Tablo 9’da görüldüğü gibi, çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme ile duygusal ifade arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=6,333$; $p=0,000<0,05$). Duygusal ifade düzeyinin belirleyicisi olarak çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme değişkenleri ile ilişkisinin(açıklayıcılık gücünün) zayıf olduğu görülmüştür($R^2=0,079$). Evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri düzeyi duygusal ifade düzeyini artırmaktadır ($\beta=0,087$). Evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri düzeyi duygusal ifade düzeyini azaltmaktadır ($\beta=-0,187$). Evli çiftlerin boyun eğme düzeyi duygusal ifade düzeyini etkilememektedir ($p=0,293>0,05$). Evli çiftlerin geri çekilme düzeyi duygusal ifade düzeyini etkilememektedir ($p=0,101>0,05$).

4.4. Çift Uyumunun Tanımlayıcı Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Tablo 10. Çift Uyumunun Evlilik Süresine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Çift Doyum	1 Yıl Ve Altı	40	29,975	4,753	0,294	0,830	
	2-5	92	29,424	4,160			
	6-10	54	29,778	4,390			
	10 Yıl üzeri	62	29,274	4,066			
Fikir Birliği	1 Yıl Ve Altı	40	50,325	9,096	1,214	0,305	
	2-5	92	49,141	8,206			
	6-10	54	47,278	11,038			
	10 Yıl üzeri	62	47,210	11,390			
Çift Bağlılığı	1 Yıl Ve Altı	40	16,525	4,006	8,382	0,000	2>3 1>4 2>4
	2-5	92	16,739	4,528			
	6-10	54	14,944	4,337			
	10 Yıl üzeri	62	13,516	3,665			
Duygusal İfade	1 Yıl Ve Altı	40	10,125	1,977	5,585	0,001	1>3 2>3 1>4 2>4
	2-5	92	9,609	2,081			
	6-10	54	8,685	2,612			
	10 Yıl üzeri	62	8,532	2,635			
Çift Uyum	1 Yıl Ve Altı	40	106,950	16,781	2,797	0,041	1>4 2>4
	2-5	92	104,913	15,610			
	6-10	54	100,685	18,914			
	10 Yıl üzeri	62	98,532	17,962			

Tablo 10’da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift bağlılığı ortalamalarının evlilik süresine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($F=8,382$; $p=0,000<0,05$). Posthoc analizi sonucunda; Evlilik süresi 2-5 olanların çift bağlılığı puanları ($16,739\pm 4,528$), evlilik süresi 6-10 olanların çift bağlılığı puanlarından ($14,944\pm 4,337$) yüksek bulunmuştur. Evlilik süresi 1 yıl ve altı olanların çift bağlılığı puanları ($16,525\pm 4,006$), evlilik süresi 10 yıl üzeri olanların çift bağlılığı puanlarından ($13,516\pm 3,665$) yüksek bulunmuştur. Evlilik süresi 2-5 olanların çift bağlılığı puanları ($16,739\pm 4,528$), evlilik süresi 10 yıl üzeri olanların çift bağlılığı puanlarından ($13,516\pm 3,665$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin duygusal ifade ortalamalarının evlilik süresine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($F=5,585$; $p=0,001<0,05$). Posthoc analizi sonucunda; Evlilik süresi 1 yıl ve altı olanların duygusal ifade puanları ($10,125\pm 1,977$), evlilik süresi 6-10 olanların duygusal ifade puanlarından ($8,685\pm 2,612$) yüksek bulunmuştur. Evlilik süresi 2-5 olanların duygusal ifade puanları ($9,609\pm 2,081$), evlilik

süresi 6-10 olanların duygusal ifade puanlarından (8,685±2,612) yüksek bulunmuştur. Evlilik süresi 1 yıl ve altı olanların duygusal ifade puanları (10,125±1,977), evlilik süresi 10 yıl üzeri olanların duygusal ifade puanlarından (8,532±2,635) yüksek bulunmuştur. Evlilik süresi 2-5 olanların duygusal ifade puanları (9,609±2,081), evlilik süresi 10 yıl üzeri olanların duygusal ifade puanlarından (8,532±2,635) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift uyum ortalamalarının evlilik süresine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($F=2,797$; $p=0,041<0,05$). Posthoc analizi sonucunda; Evlilik süresi 1 yıl ve altı olanların çift uyum puanları (106,950±16,781), evlilik süresi 10 yıl üzeri olanların çift uyum puanlarından (98,532±17,962) yüksek bulunmuştur. Evlilik süresi 2-5 olanların çift uyum puanları (104,913±15,610), evlilik süresi 10 yıl üzeri olanların çift uyum puanlarından (98,532±17,962) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği puanları ortalamalarının evlilik süresine göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 11. Çift Uyumunun Eğitim Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Çift Doyum	Lise Ve Altı	58	29,190	4,528	0,258	0,856
	Ön Lisans	35	29,371	4,291		
	Lisans	131	29,702	4,215		
	Yüksek Lisans	24	29,875	4,079		
Fikir Birliği	Lise Ve Altı	58	48,172	11,342	0,175	0,914
	Ön Lisans	35	49,343	9,071		
	Lisans	131	48,199	9,570		
	Yüksek Lisans	24	49,125	9,308		
Çift Bağlılığı	Lise Ve Altı	58	14,552	4,362	2,560	0,056
	Ön Lisans	35	15,486	4,540		
	Lisans	131	15,580	4,259		
	Yüksek Lisans	24	17,458	4,491		
Duygusal İfade	Lise Ve Altı	58	9,190	2,259	0,617	0,604
	Ön Lisans	35	8,886	2,665		
	Lisans	131	9,229	2,436		
	Yüksek Lisans	24	9,750	2,172		
Çift Uyum	Lise Ve Altı	58	101,103	18,548	0,494	0,687
	Ön Lisans	35	103,086	16,921		
	Lisans	131	102,710	17,068		
	Yüksek Lisans	24	106,208	16,940		

Tablo 11’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği, çift bağlılığı, duygusal ifade, çift uyum puanları ortalamalarının eğitim durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 12. Çift Uyumunun Eşin Eğitim Durumu Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Çift Doyum	Lise Ve Altı	58	28,862	4,211	0,972	0,407	
	Ön Lisans	37	30,216	4,522			
	Lisans	119	29,773	4,022			
	Yüksek Lisans	34	29,235	4,899			
Fikir Birliği	Lise Ve Altı	58	47,707	10,826	2,032	0,110	
	Ön Lisans	37	51,919	7,316			
	Lisans	119	48,219	9,640			
	Yüksek Lisans	34	46,706	10,898			
Çift Bağlılığı	Lise Ve Altı	58	14,052	3,790	3,138	0,026	2>1 3>1 4>1
	Ön Lisans	37	15,946	4,490			
	Lisans	119	15,782	4,340			
	Yüksek Lisans	34	16,559	4,949			
Duygusal İfade	Lise Ve Altı	58	9,069	2,622	0,128	0,943	
	Ön Lisans	37	9,189	2,119			
	Lisans	119	9,269	2,328			
	Yüksek Lisans	34	9,353	2,627			
Çift Uyum	Lise Ve Altı	58	99,690	17,867	1,491	0,218	
	Ön Lisans	37	107,270	14,302			
	Lisans	119	103,042	16,816			
	Yüksek Lisans	34	101,853	20,597			

Tablo 12’de görüldüğü gibi, Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift bağlılığı ortalamalarının eşin eğitim durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($F=3,138$; $p=0,026<0,05$). Posthoc analizi sonucunda; Eşin eğitim durumu ön lisans olanların çift bağlılığı puanları ($15,946\pm4,490$), eşin eğitim durumu lise ve altı olanların çift bağlılığı puanlarından ($14,052\pm3,790$) yüksek bulunmuştur. Eşin eğitim durumu lisans olanların çift bağlılığı puanları ($15,782\pm4,340$), eşin eğitim durumu lise ve altı olanların çift bağlılığı puanlarından ($14,052\pm3,790$) yüksek bulunmuştur. Eşin eğitim durumu yüksek lisans olanların çift bağlılığı puanları ($16,559\pm4,949$), eşin eğitim durumu lise ve altı olanların çift bağlılığı puanlarından ($14,052\pm3,790$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği, duygusal ifade, çift uyum puanları ortalamalarının eşin eğitim durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 13. Çift Uyumunun Yaşa Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Çift Doyum	25-30	107	29,505	4,513	0,138	0,871	
	31-35	57	29,368	4,173			
	36 Ve üzeri	84	29,738	4,051			
Fikir Birliği	25-30	107	47,832	9,846	0,399	0,671	
	31-35	57	49,193	8,671			
	36 Ve üzeri	84	48,714	10,706			
Çift Bağlılığı	25-30	107	15,916	4,725	6,032	0,003	1>3 2>3
	31-35	57	16,614	3,574			
	36 Ve üzeri	84	14,238	4,176			
Duygusal İfade	25-30	107	9,439	2,287	0,791	0,455	
	31-35	57	9,105	2,447			
	36 Ve üzeri	84	9,024	2,513			
Çift Uyum	25-30	107	102,692	17,883	0,370	0,691	
	31-35	57	104,281	15,144			
	36 Ve üzeri	84	101,714	18,136			

Tablo 13'te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift bağlılığı ortalamalarının yaşa göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur(F=6,032; p=0,003<0,05). Posthoc analizi sonucunda; Yaşı 25-30 olanların çift bağlılığı puanları (15,916±4,725), yaşı 36 ve üzeri olanların çift bağlılığı puanlarından (14,238±4,176) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-35 olanların çift bağlılığı puanları (16,614±3,574), yaşı 36 ve üzeri olanların çift bağlılığı puanlarından (14,238±4,176) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği, duygusal ifade, çift uyum puanları ortalamalarının yaşa göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır(p>0,05).

Tablo 14. Çift Uyumunun Algılanan Aile Gelir Düzeyine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çift Doyum	Orta	201	29,194	4,083	-2,771	0,006
	Yüksek	47	31,085	4,736		
Fikir Birliği	Orta	201	47,721	9,879	-2,405	0,017
	Yüksek	47	51,532	9,332		
Çift Bağlılığı	Orta	201	15,209	4,455	-2,239	0,026
	Yüksek	47	16,787	3,867		
Duygusal İfade	Orta	201	9,020	2,394	-2,776	0,006
	Yüksek	47	10,085	2,254		
Çift Uyum	Orta	201	101,144	16,987	-3,019	0,003
	Yüksek	47	109,489	17,383		

Tablo 14’te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum puanları ortalamalarının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-2,771$; $p=0,006<0,05$). Gelirini yüksek algılayanların çift doyum puanları ($\bar{x}=31,085$), gelirini orta düzeyde algılayanların çift doyum puanlarından ($\bar{x}=29,194$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin fikir birliği puanları ortalamalarının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-2,405$; $p=0,017<0,05$). Gelirini yüksek algılayanların fikir birliği puanları ($\bar{x}=51,532$), gelirini orta düzeyde algılayanların fikir birliği puanlarından ($\bar{x}=47,721$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift bağlılığı ortalamalarının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-2,239$; $p=0,026<0,05$). Gelirini yüksek algılayanların çift bağlılığı puanları ($\bar{x}=16,787$), gelirini orta düzeyde algılayanların çift bağlılığı puanlarından ($\bar{x}=15,209$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin duygusal ifade ortalamalarının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-2,776$; $p=0,006<0,05$). Gelirini yüksek algılayanların duygusal ifade puanları ($\bar{x}=10,085$), gelirini orta düzeyde algılayanların duygusal ifade puanlarından ($\bar{x}=9,020$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift uyum ortalamalarının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-3,019$; $p=0,003<0,05$). Gelirini yüksek algılayanların çift uyum puanları ($\bar{x}=109,489$), gelirini orta düzeyde algılayanların çift uyum puanlarından ($\bar{x}=101,144$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 15. Çift Uyumunun Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çift Doyum	Kadın	156	29,609	4,095	0,271	0,786
	Erkek	92	29,457	4,570		
Fikir Birliği	Kadın	156	48,404	10,083	-0,082	0,934
	Erkek	92	48,511	9,562		
Çift Bağlılığı	Kadın	156	15,039	4,081	-2,213	0,028
	Erkek	92	16,304	4,778		
Duygusal İfade	Kadın	156	9,173	2,455	-0,415	0,678
	Erkek	92	9,304	2,315		
Çift Uyum	Kadın	156	102,224	17,015	-0,592	0,554
	Erkek	92	103,576	17,939		

Tablo 15’te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift bağlılığı ortalamalarının cinsiyete göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-2,213$; $p=0,028<0,05$). Erkeklerin çift bağlılığı puanları ($\bar{x}=16,304$), kadınların çift bağlılığı puanlarından ($\bar{x}=15,039$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği, duygusal ifade, çift uyum puanları ortalamalarının cinsiyete göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 16. Çift Uyumunun Evlilik sayısına Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çift Doyum	İlk Evlilik	242	29,599	4,293	1,096	0,274
	İkinci Evlilik	6	27,667	2,733		
Fikir Birliği	İlk Evlilik	242	48,624	9,739	1,836	0,068
	İkinci Evlilik	6	41,167	13,378		
Çift Bağlılığı	İlk Evlilik	242	15,558	4,357	1,136	0,257
	İkinci Evlilik	6	13,500	5,505		
Duygusal İfade	İlk Evlilik	242	9,260	2,346	1,612	0,379
	İkinci Evlilik	6	7,667	4,033		
Çift Uyum	İlk Evlilik	242	103,041	17,144	1,828	0,069
	İkinci Evlilik	6	90,000	22,082		

Tablo 16’da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği, çift bağlılığı, duygusal ifade, çift uyum puanları ortalamalarının evlilik sayısına göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 17. Çift Uyumunun Evlilik Şekline Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çift Doyum	Severek	208	29,688	4,314	1,137	0,257
	Görücü Usulü	40	28,850	4,004		
Fikir Birliği	Severek	208	48,760	9,597	1,150	0,251
	Görücü Usulü	40	46,800	11,191		
Çift Bağlılığı	Severek	208	15,678	4,304	1,393	0,165
	Görücü Usulü	40	14,625	4,748		
Duygusal İfade	Severek	208	9,298	2,417	1,142	0,254
	Görücü Usulü	40	8,825	2,297		
Çift Uyum	Severek	208	103,423	16,949	1,447	0,149
	Görücü Usulü	40	99,100	19,064		

Tablo 17’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği, çift bağlılığı, duygusal ifade, çift uyum puanları ortalamalarının evlilik şekline göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 18. Çift Uyumunun Çalışma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çift Doyum	Çalışıyor	157	29,522	4,363	-0,146	0,884
	Çalışmıyor	91	29,604	4,125		
Fikir Birliği	Çalışıyor	157	48,873	9,196	0,899	0,392
	Çalışmıyor	91	47,703	10,959		
Çift Bağlılığı	Çalışıyor	157	16,159	4,299	3,125	0,002
	Çalışmıyor	91	14,385	4,330		
Duygusal İfade	Çalışıyor	157	9,382	2,223	1,385	0,189
	Çalışmıyor	91	8,945	2,668		
Çift Uyum	Çalışıyor	157	103,936	16,619	1,447	0,149
	Çalışmıyor	91	100,637	18,426		

Tablo 18’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift bağlılığı ortalamalarının çalışma durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=3,125$; $p=0,002<0,05$). Çalışanların çift bağlılığı puanları ($\bar{x}=16,159$), çalışmayanların çift bağlılığı puanlarından ($\bar{x}=14,385$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği, duygusal ifade, çift uyum puanları ortalamalarının çalışma durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 19. Çift Uyumunun Çocuk Sahipliğine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çift Doyum	Evet	169	29,337	4,234	-1,162	0,247
	Hayır	79	30,013	4,334		
Fikir Birliği	Evet	169	47,817	10,768	-1,466	0,098
	Hayır	79	49,785	7,502		
Çift Bağlılığı	Evet	169	14,888	4,252	-3,324	0,001
	Hayır	79	16,835	4,401		
Duygusal İfade	Evet	169	8,846	2,521	-3,696	0,000
	Hayır	79	10,025	1,894		
Çift Uyum	Evet	169	100,888	18,132	-2,467	0,014
	Hayır	79	106,658	14,867		

Tablo 19’da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çift bağlılığı ortalamalarının çocuk sahipliğine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-$

3,324; $p=0,001<0,05$). Çocuk sahibi olmayanların çift bağlılığı puanları ($\bar{x}=16,835$), çocuk sahibi olanların çift bağlılığı puanlarından ($\bar{x}=14,888$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin duygusal ifade ortalamalarının çocuk sahipliğine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-3,696$; $p=0,000<0,05$). Çocuk sahibi olmayanların duygusal ifade puanları ($\bar{x}=10,025$), çocuk sahibi olanların duygusal ifade puanlarından ($\bar{x}=8,846$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift uyum ortalamalarının çocuk sahipliğine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=-2,467$; $p=0,014<0,05$). Çocuk sahibi olmayanların çift uyum puanları ($\bar{x}=106,658$), çocuk sahibi olanların çift uyum puanlarından ($\bar{x}=100,888$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çift doyum, fikir birliği puanları ortalamalarının çocuk sahipliğine göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

4.5. Çatışma Çözüm Stillerinin Tanımlayıcı Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Tablo 20. Çatışma Çözüm Stillerinin Evlilik Süresine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Çatışma Çözüm Stilleri	1 Yıl Ve Altı	40	23,500	4,585	1,396	0,245
	2-5	92	23,163	4,500		
	6-10	54	22,000	3,871		
	10 Yıl üzeri	62	23,387	3,948		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	1 Yıl Ve Altı	40	23,650	4,435	0,820	0,484
	2-5	92	23,044	4,286		
	6-10	54	23,333	4,758		
	10 Yıl üzeri	62	24,097	3,308		
Boyun Eğme	1 Yıl Ve Altı	40	22,075	4,665	1,284	0,281
	2-5	92	21,380	5,380		
	6-10	54	22,185	4,654		
	10 Yıl üzeri	62	23,016	5,284		
Geri Çekilme	1 Yıl Ve Altı	40	22,000	5,064	0,325	0,807
	2-5	92	21,728	4,543		
	6-10	54	21,148	4,684		
	10 Yıl üzeri	62	21,371	4,785		

Tablo 20’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme puanları ortalamalarının evlilik süresine göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 21. Çatışma Çözüm Stillerinin Eğitim Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Çatışma Çözüm Stilleri	Lise Ve Altı	58	23,569	4,776	0,523	0,667	
	Ön Lisans	35	22,571	4,313			
	Lisans	131	22,863	4,104			
	Yüksek Lisans	24	23,208	3,799			
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	Lise Ve Altı	58	24,776	4,276	2,516	0,059	
	Ön Lisans	35	23,086	4,231			
	Lisans	131	23,031	4,219			
	Yüksek Lisans	24	23,250	3,326			
Boyun Eğme	Lise Ve Altı	58	23,759	5,243	3,915	0,009	1>2 1>3 1>4
	Ön Lisans	35	20,686	5,588			
	Lisans	131	22,000	4,888			
	Yüksek Lisans	24	20,458	4,191			
Geri Çekilme	Lise Ve Altı	58	21,948	5,028	0,592	0,621	
	Ön Lisans	35	21,086	5,490			
	Lisans	131	21,679	4,435			
	Yüksek Lisans	24	20,625	4,158			

Tablo 21’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin boyun eğme puanları ortalamalarının eğitim durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($F=3,915$; $p=0,009<0,05$). Posthoc analizi sonucunda; Eğitim durumu lise ve altı olanların boyun eğme puanları ($23,759\pm 5,243$), eğitim durumu ön lisans olanların boyun eğme puanlarından ($20,686\pm 5,588$) yüksek bulunmuştur. Eğitim durumu lise ve altı olanların boyun eğme puanları ($23,759\pm 5,243$), eğitim durumu lisans olanların boyun eğme puanlarından ($22,000\pm 4,888$) yüksek bulunmuştur. Eğitim durumu lise ve altı olanların boyun eğme puanları ($23,759\pm 5,243$), eğitim durumu yüksek lisans olanların boyun eğme puanlarından ($20,458\pm 4,191$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, geri çekilme puanları ortalamalarının eğitim durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 22. Çatışma Çözüm Stillerinin Eşin Eğitim Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Çatışma Çözüm Stilleri	Lise Ve Altı	58	22,155	4,221	2,265	0,082
	Ön Lisans	37	24,460	4,975		
	Lisans	119	22,950	4,210		
	Yüksek Lisans	34	23,177	3,316		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	Lise Ve Altı	58	23,172	3,628	0,485	0,693
	Ön Lisans	37	24,162	5,091		
	Lisans	119	23,345	4,311		
	Yüksek Lisans	34	23,647	3,684		
Boyun Eğme	Lise Ve Altı	58	22,638	5,081	1,194	0,313
	Ön Lisans	37	22,297	5,632		
	Lisans	119	22,151	5,082		
	Yüksek Lisans	34	20,618	4,539		
Geri Çekilme	Lise Ve Altı	58	21,310	4,465	0,395	0,757
	Ön Lisans	37	22,216	5,745		
	Lisans	119	21,597	4,627		
	Yüksek Lisans	34	21,118	4,198		

Tablo 22’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme puanları ortalamalarının eşin eğitim durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 23. Çatışma Çözüm Stillerinin Yaşa Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Çatışma Çözüm Stilleri	25-30	107	22,888	4,492	0,451	0,638
	31-35	57	23,491	4,209		
	36 Ve üzeri	84	22,869	4,011		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	25-30	107	23,280	4,906	0,831	0,437
	31-35	57	23,123	3,704		
	36 Ve üzeri	84	23,941	3,472		
Boyun Eğme	25-30	107	21,243	5,218	2,814	0,062
	31-35	57	23,088	5,207		
	36 Ve üzeri	84	22,452	4,765		
Geri Çekilme	25-30	107	21,393	5,048	1,944	0,145
	31-35	57	22,597	4,551		
	36 Ve üzeri	84	21,060	4,269		

Tablo 23’te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme puanları ortalamalarının yaşa göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

Tablo 24. Çatışma Çözüm Stillerinin Algılanan Aile Gelir Düzeyine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çatışma Çözüm Stilleri	Orta	201	23,085	4,472	0,492	0,623
	Yüksek	47	22,745	3,227		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	Orta	201	23,806	4,026	2,657	0,008
	Yüksek	47	22,021	4,632		
Boyun Eğme	Orta	201	22,358	5,191	1,805	0,072
	Yüksek	47	20,872	4,567		
Geri Çekilme	Orta	201	22,035	4,504	3,383	0,001
	Yüksek	47	19,511	5,021		

Tablo 24’te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri puanları ortalamalarının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=2,657$; $p=0,008<0,05$). Gelirini orta düzeyde algılayanların olumsuz çatışma çözüm stilleri puanları ($\bar{x}=23,806$), Gelirini yüksek algılayanların olumsuz çatışma çözüm stilleri puanlarından ($\bar{x}=22,021$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin geri çekilme puanları ortalamalarının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılık durumu anlamlı bulunmuştur($t_{(246)}=3,383$; $p=0,001<0,05$). Gelirini orta düzeyde algılayanların geri çekilme puanları ($\bar{x}=22,035$), Gelirini yüksek algılayanların geri çekilme puanlarından ($\bar{x}=19,511$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, boyun eğme puanları ortalamalarının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 25. Çatışma Çözüm Stillerinin Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çatışma Çözüm Stilleri	Kadın	156	23,180	4,036	0,766	0,444
	Erkek	92	22,750	4,626		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	Kadın	156	23,596	4,531	0,627	0,506
	Erkek	92	23,250	3,572		
Boyun Eğme	Kadın	156	21,744	5,236	-1,340	0,181
	Erkek	92	22,641	4,846		
Geri Çekilme	Kadın	156	21,455	4,926	-0,441	0,659
	Erkek	92	21,728	4,315		

Tablo 25’te görüldüğü gibi, Araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme puanları ortalamalarının cinsiyete göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 26. Çatışma Çözüm Stillерinin Evlilik Sayısına Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çatışma Çözüm Stilleri	İlk Evlilik	242	23,021	4,288	0,012	0,991
	İkinci Evlilik	6	23,000	3,225		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	İlk Evlilik	242	23,492	4,217	0,571	0,568
	İkinci Evlilik	6	22,500	3,391		
Boyun Eğme	İlk Evlilik	242	21,984	5,080	-1,834	0,068
	İkinci Evlilik	6	25,833	5,037		
Geri Çekilme	İlk Evlilik	242	21,529	4,737	-0,585	0,559
	İkinci Evlilik	6	22,667	2,944		

Tablo 26’da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme puanları ortalamalarının evlilik sayısına göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 27. Çatışma Çözüm Stillерinin Evlilik Şekline Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çatışma Çözüm Stilleri	Severek	208	23,000	4,274	-0,170	0,865
	Görücü Usulü	40	23,125	4,238		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	Severek	208	23,514	4,262	0,399	0,690
	Görücü Usulü	40	23,225	3,880		
Boyun Eğme	Severek	208	22,120	5,010	0,306	0,760
	Görücü Usulü	40	21,850	5,628		
Geri Çekilme	Severek	208	21,582	4,536	0,193	0,847
	Görücü Usulü	40	21,425	5,546		

Tablo 27’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme puanları ortalamalarının evlilik şekline göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 28. Çatışma Çözüm Stillerinin Çalışma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çatışma Çözüm Stilleri	Çalışıyor	157	23,185	4,388	0,798	0,425
	Çalışmıyor	91	22,736	4,038		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	Çalışıyor	157	23,618	3,902	0,739	0,461
	Çalışmıyor	91	23,209	4,673		
Boyun Eğme	Çalışıyor	157	22,198	5,018	0,489	0,625
	Çalışmıyor	91	21,868	5,269		
Geri Çekilme	Çalışıyor	157	21,745	4,400	0,830	0,407
	Çalışmıyor	91	21,231	5,190		

Tablo 28’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme puanları ortalamalarının çalışma durumuna göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 29. Çatışma Çözüm Stillerinin Çocuk Sahipliğine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Çatışma Çözüm Stilleri	Evet	169	22,905	4,308	-0,620	0,536
	Hayır	79	23,266	4,172		
Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri	Evet	169	23,402	4,181	-0,358	0,721
	Hayır	79	23,608	4,253		
Boyun Eğme	Evet	169	22,284	5,276	0,936	0,350
	Hayır	79	21,633	4,715		
Geri Çekilme	Evet	169	21,639	4,745	0,404	0,687
	Hayır	79	21,380	4,631		

Tablo 29’da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan evli çiftlerin çatışma çözüm stilleri, olumsuz çatışma çözüm stilleri, boyun eğme, geri çekilme puanları ortalamalarının çocuk sahipliğine göre farklılık durumu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı; evlilikte çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyum ilişkisinin araştırılmasıdır. Elde edilen bulgulara göre, evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri ve geri çekilme düzeyi çift uyum düzeyini azaltmaktadır. Diğer taraftan, evli çiftlerin boyun eğme düzeyi çift doyum düzeyini artırmaktadır. Bayraktar (2015) "Bağlanma stilleri, çatışma eğilimi, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki" adlı çalışmada bağlanma biçimleri, çatışma eğilimi ve çatışma çözüm biçimlerinin evlilik uyumuyla anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu görülmüştür. Şendil ve Korkut (2008) tarafından evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelendiği araştırmaya 112 kadın ve 59 erkek katılmıştır. Araştırmada kişisel bilgi formu, çift uyum ölçeği ve evlilik çatışması ölçeğinden faydalanılmıştır. Elde edilen sonuç, eğitim seviyesi ve ekonomik durum ile çift uyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu yönündedir. Evli kişilerin düşük eğitim seviyesi ve ekonomik durum sebebiyle evlilik uyumlarının negatif yönde etkilendiği gözlenmiştir. Yine çalışma kapsamında evlilik türlerinin evlilik uyumuna etkisi ele alınmış, anlaşarak evlenen çiftlerin görücü usulüyle evlenen çiftlere göre daha yüksek evlilik uyumuna sahip oldukları belirlenmiştir. Çocuk sayısı ve çatışma seviyesinin de evlilik uyumu ile ters orantıda ilerlediği görülmüştür. Dolayısıyla farklı sonuçlardan bahsetmek mümkündür.

Evli çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilleri düzeyi çift bağlılığı düzeyini azaltmaktadır. Kahveci (2016) tarafından evlilik uyumu, evlilik çatışma biçimi ve depresyon seviyelerinin incelendiği çalışmada 40 evli çift incelenmiştir. Çalışmada evlilik uyum ölçeği, Beck depresyon ölçeği ve evlilikte çatışma ölçeklerinden faydalanılmıştır. Çalışma neticesinde evlilikte çatışma dereceleri ve depresyon seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırma, kişilerin çatışma şiddetleri ve depresyon seviyelerinin doğru, evlilik uyumlarının ters orantılı bir ilişki içinde olduğunu göstermiştir. Arada negatif ilişki olduğu bulgusu birbirini destekler nitelik sağlamaktadır.

Çift uyumunun evlilik süresine göre ortalamaları incelendiğinde; çift bağlılığı, duygusal ifade ve çift uyum alt boyutlarında anlamlı farklılaşma olduğu saptanmıştır. Süre arttıkça azalan ortalamalar dikkat çekmektedir. Araştırmalar, evlilik süresinin uyum seviyesini yıllar içinde farklı şekillerde etkilediğini göstermektedir. Zaman içerisinde bireylerin algıladığı uyum seviyesi değişmektedir. Spainer, Lewis ve Cole (1975)

tarafından evlilik süresi üzerine yürütülen çalışma sonucunda, evlilik süresi uzadıkça, evlilik uyumunun da arttığı tespit edilmiştir. Bildirici (2016) tarafından evlilik süresinin cinsel yaşantıya ve evlilik uyumuna etkilerini incelemek ve sonuçları demografik özellikler ile değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmaya 120 katılımcı dahil olmuştur. Araştırmada Arizona cinsel yaşantılar ölçeği ve evlilik uyum ölçeğinden faydalanılmıştır. Elde edilen veriler incelendiğinde, evlilik uyumu ve evlilik süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı saptanmıştır. Araştırmaya göre cinsel yaşam değişkeni ise evlilik süresi ile anlamlı bir ilişkiye sahip değildir. Yine evlilik süresi ve evlilik uyumu ilişkisinin ele alındığı bir diğer araştırmada (Hafner ve Spence, 1988) ise uzun zamandır evli olan ve yüksek evlilik doyumuna sahip erkeklerin kendilerini girişken olarak tanımladıkları görülmüştür.

Çift uyumunun eşin eğitim durumuna göre ortalamaları incelendiğinde; sadece çift bağlılığı alt boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu saptanmıştır. Ön lisans ve lisans mezunu olanların daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Eğitim seviyesi ve evlilik uyumu arasında doğru orantılı bir ilişki tespit edilmiştir. Çocuk sahibi olma, cinsiyet, meslek, evlilik süresi, çocuk sayısı ve yaş değişkenlerinin ise evlilik uyumuyla anlamlı bir ilişki içerisinde olmadığı görülmüştür (Şengül-Öner, 2013). Eğitim durumunun gelir düzeyi, çocuk sayısı gibi faktörleri etkilemesi sebebiyle farklı nitelikleri etkilediği kabul edilebilir.

Çift uyumunun yaşına göre ortalamaları incelendiğinde; yine sadece çift bağlılığı alt boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu saptanmıştır. 31-35 yaşları arasında olanların daha yüksek çift uyumu tarif ettikleri görülmektedir. Yalçın (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmada kadınlarda evlilik uyumu ve sosyo-demografik özellikler arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 103 evli kadın katılmış ve ölçümde evlilik uyum ölçeğinden yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda, çocuk sayısı ve aile tipi ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Katılımcıların evlilik uyumları ve yaş ilişkisi incelendiğinde, 21-30 yaş grubunun 41 yaş ve üzeri kadınlara oranla daha düşük evlilik uyumuna sahip olduğu belirlenmiştir. Hamamcı'nın (2005) çalışmasında cinsiyet, yaş, çocuk sayısı ve eğitim düzeyinin evlilik uyumunu etkilemediği görülmüştür. Evli, nişanlı veya uzun süreli ilişki yaşayan çiftlerle yapılan başka bir araştırmada da ilişki doyumunun yaş ve cinsiyet ile ilişkili olmadığı görülmüştür (Bonds-Raacke, Bearden,

Carriere, Anderson ve Nicks, 2001). Genel olarak birbirini destekleyen bulgular olduğu söylenebilir.

Çift uyumunun algılanan aile gelir düzeyine göre ortalamaları incelendiğinde; tüm alt boyutlarda anlamlı farklılaşma olduğu belirlenmiştir. Yüksek gelir düzeyi olanların yüksek çift uyumu ifade ettikleri görülmektedir. Sosyoekonomik düzey ve evlilik uyumu arasında doğru, çatışma eğilimi arasında ters orantılı bir ilişki vardır. Bunun nedeni, gelir miktarı arttıkça iletişim becerilerinin pozitif yönde etkilenmesidir. Türk örnekleminde gerçekleştirilen bu çalışmada, evliliklerde ekonomik koşulların yönlendirici etkisi olduğu gerçeği de gözden kaçırılmamalıdır. Buna ek olarak, evlilikte kişilerin mutluluklarının ve iletişim becerilerinin gelir durumundan daha fazla etkilendiği de belirtilebilir. Terzioğlu ve Şener (2002) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, aylık gelir miktarının evlilik uyumunu artırdığı belirlenmiştir. 501 milyon ve üzeri gelir sahibi çiftlerin evlilik uyumları, 500 ve altı gelir sahibi çiftlere oranla anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur. Gelir düzeyinin bu açıdan evlilik uyumunu etkileyen önemli bir faktör olduğu vurgulanabilir.

Çift uyumunun cinsiyete göre ortalamaları incelendiğinde; sadece çift bağlılığı alt boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu saptanmıştır. Erkeklerin çift bağlılığı düzeyleri kadınlardan daha yüksektir. Yüksel (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada kadınlarda evlilik uyumu ve psikolojik belirtiler incelenmiş, çalışmaya 248 evli kadın katılmıştır. Çalışmada Çiftler Uyum Ölçeği, Kısa Semptom Envanteri, Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumları Ölçeği ve Stresle Baş Etme Yolları Envanterinden yararlanılmıştır. Çalışma neticesinde evlilik uyumu düşük kadınların stresle başa çıkmada çaresiz ve boyun eğici yöntemler kullandıkları ve bu nedenle psikolojik durumlarının negatif yönde etkilendiği tespit edilmiştir. Çalışma sonuçları, psikolojik belirtiler ve evlilik uyumu arasında olumsuz ve anlamlı bir ilişkinin varlığını göstermektedir. Buna ek olarak stresle baş etmede özgüvenli bir tavır sergileyen kadınların daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet rollerine sahip oldukları gözlenmiştir. Bu çalışmanın bulgularını destekler nitelikte Gökmen (2001), kadınların erkekle oranla daha düşük evlilik doyumuna sahip olduklarını belirtmiştir.

Çift uyumunun çalışma durumuna göre ortalamaları incelendiğinde; sadece çift bağlılığı alt boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Çalışıyor olanların çift

uyum düzeyi çalışmıyor olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Birlikte geçirilen zamanın kalitesi bu bağlamda önemli kabul edilebilir.

Çift uyumunun çocuk sahibi olma göre ortalamaları incelendiğinde; çift bağılılığı, duygusal ifade ve çift uyumu alt boyutlarında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Çocuk sahibi olmayanların daha yüksek çift uyumu tarif ettikleri dikkat çekmiştir. Evlilik uyumunu negatif yönde etkileyen değişkenler ile ilgili çalışmada yaş, düşük sosyoekonomik durum, evlilik öncesi çift uyumu ve çocuk sayısının uyumu olumsuz yönde etkileyebileceği tespit edilmiştir (Şendil ve Korkut, 2008). Bazı araştırmalar, çocuğun evlilik uyumunu artırdığını gösterirken (Denga, 1982), bazı araştırmalar ise evlilik uyumunu negatif yönde etkilediğini göstermektedir (Fışıloğlu, 1992).

Çift uyumunun evlilik sayısı, şekli ve eğitim durumuna göre anlamlı farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Literatürde eğitim durumuna dair farklı bulgular dikkat çekicidir. Tynes (1990) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, eğitim düzeyinin evlilik uyumunu etkilediği belirlenmiştir. Eğitim düzeyi arttıkça eşlerin daha anlayışlı oldukları, kendilerini ifade edebildikleri ve problemler karşısında daha akılcı çözümler buldukları görülmüştür. Heaton (2002) araştırma sonucunda elde edilen verileri incelediğinde, eğitim seviyesi yüksek ve daha ileri yaşta evlenmiş kadınların boşanma oranlarının daha düşük olduğunu tespit etmiştir.

Whiffen ve Gotlib (1989) evlilik uyum düzeyinin eşlerde stres seviyesi ve stresle başa çıkma davranışlarını inceledikleri çalışmada, evlilik uyumu düşük erkeklerin evliliklerinde olumsuz yaşam olaylarından etkilenme, stresle başa çıkmada güçlük çekme ve depresif belirtiler göstermeye yatkınlıklarının yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Evlilik uyum düzeyi düşük kadınların da eşlerine kıyasla depresyona daha yatkın oldukları gözlenmiştir. Demiray (2006) tarafından gerçekleştirilen, evlilik uyumunun yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, evlilik süresi, çocuk sayısı, mesleki durum, aile ziyaretleri, evlilik tipi, gelir seviyesi ve aile tipi ile ilişkisinin incelendiği çalışmaya 51 evli çift katılmıştır. Araştırma neticesinde yaş, evlilik süresi ve aile ziyaretlerinin, evlilik uyumuyla anlamlı bir ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan birbirinden farklı çok sonuç olduğu ifade edilebilir. Çalışma bulguları genel olarak literatür tarafından desteklenmektedir.

Çatışma çözüm stillerinin tanımlayıcı özelliklere göre karşılaştırılması yapıldığında; sadece boyun eğme alt boyutunda lise ve altı mezun olanların daha yüksek

ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Demografik faktörlerden yaş, etnik köken, eğitim seviyesi gibi etkenlerin, farklı kişilik tiplerinin, ekonomik sıkıntıların ve evlilikle ilgili çevreden gelen uyarıcıların da evlilik çatışmasını etkilediği tespit edilmiştir (Turan, 2014).

Aile gelir düzeyi açısından incelendiğinde; Çatışma Çözüm Stilleri, Olumsuz Çatışma Çözüm Stilleri, Boyun Eğme ve Geri Çekilme alt boyutlarında orta geliri olanların daha çok çatışma puanı ifade ettikleri görülmektedir. Cinsiyet, evlilik sayısı, şekli, çalışma durumu, çocuk sahipliği, eşin eğitim durumu, yaş ve evlilik süresi faktörlerinin anlamlı farklılaşma oluşturmadığı görülmektedir. O sebeple bulgular ilgili diğer çalışmalarla bir bütün olarak karşılaştırılacaktır.

Ülkemizde evlilik çatışması konulu ilk araştırma, Tezer (1986) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmada evli çiftler arasındaki çatışma doyum ve algılama bağlamında incelenmiş, çatışma yaygınlığı ve sıklığının cinsiyetle anlamlı bir ilişkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Ülker'in (2011) evli çiftlerde kök ailelerle olan ilişkiler, problem çözme becerileri, evlilik süreleri ve evlenme yaşlarının evlilik çatışmasının sıklığı ile olan ilişkisini incelediği çalışmaya 394 evli insan katılmıştır.

Çalışma sonucunda, kişilerin kök aileleri olan ilişkilerinin, evlenme yaşlarının ve evlilik sürelerinin, evlilik çatışmasının sıklığını anlamlı seviyede etkilediği belirlenmiştir. Bireylerin problem çözme becerilerinin de çatışma yaygınlığı üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Çalışmada cinsiyetin evlilik çatışmasına anlamlı bir etkisi gözlemlenmemiştir. (Tezer, 1986). Ovalı'nın (2010) gerçekleştirdiği çalışmada ise kadınların erkeklere oranla çatışma yaygınlığı ve sıklığında daha yüksek puanda olduğu belirlenmiştir.

Nelson (1990) tarafından yapılan çalışmada çocuk sayısının artışı ile eşler arası çatışma durumunun da artış gösterdiği belirlenmiştir. Tezer (1994) tarafından yapılan çalışmaya 111 çalışan evli kişi katılmış, çalışma sonucunda çatışma sıklığı, gerginlik, iş doyumunu ve yaş faktörlerinin evlilik doyumunu ile anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Rogers ve Amato (1997) tarafından evlilik kalitesi ile ekonomik ve sosyal değişkenlerin ilişkisinin incelendiği çalışmada, evli olma süreleri farklı iki grup incelenmiş istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde düşük evlilik etkileşimiyle, anlamlı düzeyde yüksek evlilik çatışması ve problemler belirlenmiştir. Evlenme yaşı ve yüksek eğitim seviyesinin bu

azalmayı karşılamadığı, ekonomik değişimler, iş ve aile talepleri, kadının cinsiyet rolü tutumları ve evlilik öncesi beraber yaşamanın açıklayıcı olabileceği düşünülmüştür.

Özen (2006) tarafından gerçekleştirilen çalışmada eşlerin geleneksellik, hazcılık, değer benzerlikleri, uyarılım ve güç değer farklılıklarının, evlilik uyumunu olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Fakat eşlerin değer benzerliklerinin erkeklerde evlilik uyumunu anlamlı düzeyde etkilemediği görülmüştür. Eşlerin çatışma çözüm biçimleri kadınların evlilik uyumunu etkilerken, erkeklerde bir etki yaratmadığı gözlenmiştir. Negatif çatışma çözme stilleri, evlilik uyumunu negatif yönde etkilemektedir. Hacı (2011)'in "Evlilik Uyumunun Empatik Eğilim, Algılanan Aile İçi İletişim ve Çatışma Çözüm Stillerine Göre Yordanması" adını verdiği araştırmasında, 203 kadın ve 157 erkeğe yer vermiştir. Sonuç olarak, negatif ve itaat çatışma çözüm stillerinin evli kişilerin evlilik uyumunun anlamlı yordayıcıları olduğunu belirttiği görülmüştür. Diğer taraftan, pozitif ve geri çekilme çatışma çözüm stillerinin ise evlilik uyumunun anlamlı yordayıcıları olmadığı ifade edilmiştir. Polat (2006) tarafından yapılan araştırmaya 204 evli kişi katılmış, çalışmada evlilik uyumu, aldatma eğilimi ve çatışma eğiliminin ilişkiler ele alınmıştır. Araştırmada evlilik uyumu yüksek kişilerin çatışma düzeylerinin düşük olduğu, kadınlarda sosyoekonomik düzey arttıkça evlilik uyumlarının yükseldiği, evlilik uyumu yüksek kişilerin aldatma eğilimlerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Kadın ve erkeklerde farklı sonuçların elde edilmesi, seçilen örneklem, eğitim düzeyleri ve geldikleri coğrafi bölge ile ilgili olabilir. Uğurlu (2003) tarafından yapılan çalışmada, eğitim düzeyi arttıkça, erkeklerde olumsuz aktif çatışma tercihlerinin azaldığı gözlemlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre negatif çatışma çözme biçimi ve evlilik uyumu arasında ters orantılı bir ilişki olduğu görülmektedir. Çatışma çözme biçimleri, evlilik uyumunu doğrudan etkilemektedir (Özen, 2006; Sardoğan ve Karahan, 2005).

Araştırmaya 25-40 yaş aralığında gönüllü evli bireyler katılmıştır. Bu araştırma Sosyo-Demografik Form, Romantik İlişkilerde Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği ve Çift Uyum Ölçeğinin ölçtüğü değişkenlerle sınırlıdır.

ÖNERİLER

Çeşitli demografik unsurlar ile evlilik uyumu ve evlilikte problem çözme arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesi çok da önemli değildir. Zira sonuçlar, araştırmanın desenine ve örneklemin niteliklerine göre değişim gösterebilir. Fakat evli

çiftlerde iletişim becerileri, eş desteği, problem çözme becerileri, sosyal destek, kişilik tipleri, denetim odağı, empati, cinsel uyum gibi unsurlar üzerine yapılan çalışmalardan elde edilecek sonuçlar, daha fonksiyonel ve kullanılabilir olacaktır. Farklı değişkenlerin ele alındığı yeni araştırmalara ek olarak, literatürde evlilik uyumu ile alakalı deneysel çalışma sayısı da oldukça düşüktür. Bu nedenle yapılacak çalışmaların deneysel desen üzerinden yapılması, daha yararlı olacaktır. Bunlara ek olarak ülkemizde ve tüm dünyada boşanma oranları artış göstermektedir ve evli çiftlerin boşanma noktasına gelmeden evlilik uyumlarını artıracak koruyucu faktörlerin belirlenmesi ve önleyici müdahale programlarının geliştirilmesine ihtiyaç olduğu açıktır.

KAYNAKÇA

- Addis, J. ve Bernard, M. E. (2002). Marital adjustment and irrational beliefs. *Journal of Rational Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 20(1), 3-13.
- Ahuyi, S. (2004). Study of relation of business stress and marital consent in male teachers. (Yüksek lisansüstü testi, University of Roudehen).
- Akar, H. (2005). Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Psikiyatrik yardım talebi olanlar ile, yardım talebi olmayan ve boşanma aşamasında olan çiftlerde; çift uyumu ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi, Bakırköy Hastanesi, İstanbul.
- Basat, Ç. (2004) An exploration of marital satisfaction, locus of control and self-esteem as predictors of sexual satisfaction. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Ankara: ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayraktar A. (2015) Bağlanma stilleri, çatışma eğilimi, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi. İstanbul
- Bell, D.C., Chafetz, J.S. & Horn, L.G. (1982). Marital Conflict Resolution: A Study Of Strategies And Outcomes. *Journal of Family Issues*, 3 (1), 111-132.
- Benokraitis, N.V. (1993). *Marriages And Families*. Prentice Hall
- Bildirici, A. (2016). Evlilik süresinin, cinsel yaşama ve evlilik uyumuna etkisi ve sonuçların demografik özelliklere göre karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Bonds-Raacke, J. M., Bearden, E. S., Carriere, N. J., Anderson, E. M., & Nicks, S. D. (2001). Engaging distortions: Are we idealizing marriage? *Journal of Psychology*, 135(2), 179- 184.
- Bradbury, T. N., Beach, S. R. H., Fincham, R., & Nelson, G. (1996). Attributions and behavior in functional and dysfunctional marriages. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64, 569-579
- Braun, P. M. W. (1977). Psychological well-being and location in the social structure. Unpublished doctoral dissertation, University of Southern California, USA.
- Burgess, E., W. ve Wallin (1944) "Predicting adjustment in marriage from adjustment in engagement." *American Journal of Sociology* 49 (4): 324-330.
- Burgess, E.W., Cottrell, L.S. (1998). *Predicting Success Or Failure In Marriage*. Newyork: Thommas Press.
- Byrne, C. A., & Arias, I. (1997). Marital satisfaction and marital violence: Moderating effects of attributional processes. *Journal of Family Psychology*, 11, 188 –195.

- Cann, A., Norman, M. A., Welbourne, J. L., ve Calhoun, L. G. (2007). Attachment styles, conflict styles and humour styles: Interrelationships and associations with relationship satisfaction. *European Journal of Personality*, 22, 131-146.
- Cann, A., Norman, M.A., Welbourne, J.L. & Calhoun, L.G. (2008). Attachment Styles, Conflict Styles And Humour Styles: Interrelationships And Associations With Relationship Satisfaction. *European Journal Of Personality*, 22, 131-146.
- Christensen, A. & Shenk, J. (1991). Communication, Conflict And Psychological Distance In Nondistressed, Clinic And Divorcing Couples. *Journal of Consulting And Clinical Psychology*, 59, 458-463.
- Cooklin, A (1987) Frameworks for Viewing The Family As a System. *Family Therapy. Complementary Frameworks of Theory and Practice*. Academic Press Inc. London. 3-32.
- Collins. N. L, Cooper M. L., ve Allard, L. (2002). Psychosocial Vulnerability From Adolescence to Adulthood: A Prospective Study of Attachment Style Differences in Relationship Functioning and Partner Choice, *Journal of Personality*, 70 (6), 965- 1008.
- Crowley, M. S. (1998). Men's self-perceived adequacy as the family breadwinner: Implications for their psychological, marital, and work family well-being. *Journal of Family and Economic Issues*, 19, 7-23.
- Curun, F. (2006). Yüklemeler, İletişim Çatışmaları, Cinsiyet ve Cinsiyet Rolü Yönelimi İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Daker-White G., Donovan, J. (2002). Sexual satisfaction, quality of life and the transaction of intimacy in hospital patients' accounts of their (hetero)sexual relationships. *Sociology of Health and Illness*, 24(1), 89-113.
- Demiray, Ö. (2006). Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır
- Denga, D. I. (1982). Childlessness and Marital Adjustment in Northern Nigeria. *Journal of Marriage and Family*, 44, 799-802
- Dhir, K.S. & Markman, H.J. (1984). Application Of Social Judgement Theory To Understanding And Treating Marital Conflict. *Journal Of Marriage And The Family*, 46 (3), 597-610.
- Diener, E. (1984) Subjective Well Being. *Psychological Bullentin*. (95) 3, 542-575.
- Edwards, J. N., & Booth, A. (1994). Sexuality, marriage, and well-being: The middle years. In A. S. Rossi (Ed.), *Sexuality across the life course* (pp. 233-259). Chicago: University of Chicago Press.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H. ve Eradamlar, N (2005) Evlilik Uyumunu Düşünen

- Erdoğan, S. (2007). Evlilik Uyumu İle Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri ve Mizaç ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı: Ankara
- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). Evlilik ilişkilerini geliştirme (Kuram ve uygulama). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Evren-Turan, E. (2014). 9-10 yaş çocuklarının evlilik çatışması algıları ile sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Faulkner, R.A. & Davey, M. & Davey, A. (2005). Gender-Related Predictors Of Change In Marital Satisfaction And Marital Conflict. *The American Journal Of Family Therapy*, 33, 61-83.
- Fışiloğlu, H. (1992) Lisansüstü öğrencilerinin evlilik uyumu. *Psikoloji Dergisi*, 7 (28), 16-24.
- Fışiloğlu, H. (1992). Lisansüstü Öğrencilerin Evlilik Uyumu. *Türk Psikoloji Dergisi*, 7 (28), 16-23
- Fields, N. Satisfaction in long-term marriages. *Social Work*, 28, 1983; 37–41.
- Fincham, F.D. & Beach, S.R. (1999). Conflict In Marriage: Implications For Working With Couples. *Annual Review Psychology*, 50, 47-77.
- Fincham, F.D. (2003). Marital Conflict: Correlates, Structure And Context. *Curent Directions In Psychological Science*, 12 (1), 23-27.
- Fincham, F.D., Beach, S.R., & Davila, J. (2004). Forgiveness and conflict resolution in marriage. *Journal of Family Psychology*, 18, 72-81
- Fu, X., & Heaton, T. B. (2000). Status exchange in intermarriage among Hawaiians, Japanese, Filipinos and Caucasians in Hawaii: 1983-1994. *Journal of Comparative Family Studies*, 31, 45-60.
- Glenn, N.D. (1990) Quantitative research on marital quality in the 1980s. *Journal of Marriage and the Family* 52, 818–831.
- Gordon, K. C., Baucom, D. H., Epstein, N., Burnett, C. K., ve Rankin, L. A. (1999). The interaction between marital standards and communication patterns: how does it contribute the marital adjustment? *Journal of Marital and Family Therapy*, 25(2), 211-223.
- Gordon, T. (1975) P.E.T., New American Library, N.Y.
- Gökmen, A. (2001). Evli eşlerin birbirlerine yönelik kontrolçülük ve bağımlılık algılarının evlilik doyumunu üzerindeki etkisi. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi

- Greef, A.P., & Bruyne, T. (2000). Conflict Management Style And Marital Satisfaction. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 26, 321-334.
- Guo, B., & Huang, J. (2005). Marital and sexual satisfaction in Chinese families: Exploring the moderating effects. *Journal of Sex & Marital Therapy* 31(1): 21–29.
- Güngör, H. C. ve İlhan, T. (2008). Evlilik uyumu ve mizah tarzları arasındaki ilişkiler. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(13), 97-106.
- Hacı, Y. (2011) Evlilik Uyumunun Empatik Eğitim, Algılanan Aile İçi İletişim ve Çatışma Çözme Stillerine Göre Yordanması. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Hafner, R. J., & Spence, N. S. (1988). Marriage duration, marital adjustment and psychological symptoms: A cross-sectional study. *Journal of Clinical Psychology*, 44(3), 309-316.
- Haley, J. (1988). İletişim, Psikolojik Sorunlar ve Psikoterapi. (Çev. A. UZUNÖZ, A.) Ankara: Çark Kitabevi Yayınları.
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional relationship beliefs in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality*, 33(4), 313-328
- Hatipoğlu, Z. (1993). Kadın ve erkeklerin evlilik doyumlarında evlilik çatışmasının ve bazı demografik değişkenlerin rolü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hatipoğlu, Z. (1993). The Role Of Certain Demographic Variables And Marital Conflict In Marital Satisfaction Of Husbands And Wives. Middle East Technical University, Ankara.
- Heaton, T. B. (2002). Factors contributing to increasing marital stability in the United States. *Journal of Family Issues*, 23, 392-409
- Holmes, B. M., ve Johnson, K. R. (2009). Adult attachment and romantic partner preference: A review. *Journal of Social and Personal Relationship*. 26 (6–7), 833–852.
- Ilfeld, F. W. (1980). Understanding Marital Stressors: The Importance Of Coping Style. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 168, 375-81.
- Jenkins, J. M., Rasbash, J., & O'Connor, T.(2003) The role of the shared context in differential parenting. *Developmental Psychology*, 39, 99-113
- Kahn J, Coyne JC, Margolin G (1985) Depression and marital disagreement: the social construction of despair. *Journal of Personal and Social Relationships*, 2: 447-461.
- Kahveci, G.A. (2016). Evli çiftlerde evlilik uyumu, evlilik çatışma biçimi ve depresyon düzeylerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Karasar, N.(2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları, s.77.
- Kastro, R. M. (1998). Evlilik içi uyum ve depresyon: evlilik ilişkisinin niteliği ve eşlerde semptom oluşumu hakkında bir çalışma. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.v.
- Koerner, A. F. ve Fitzpatrick,M. A. (2002). Nonverbal communication and marital adjustment and satisfaction: the role of decoding relationship relevant and relationship irrelevant affect. *Communication Monographs*, 69(1), 33-51.
- Kurdek, L.A. (1995). Predicting Change In Marital Satisfaction From Husbands' and Wives' Conflict Resolution Styles. *Journal Of Marriage And Family*, 57 (1), 153-161.
- Mackey, R.A. & O'Brien, B.A. (1998). Marital Conflict Management: Gender And Ethnic Differences. *Social Work*, 43 (2), 128-141.
- Malkoç, B. (2001). The relationship between communication patterns and marital adjustment. Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Marks, N. (1996). Flying solo at midlife: Gender, marital status, and psychological well-being. *Journal of Marriage and the Family*, 58, 917-932.
- Mikulincer, M., ve Shaver, P. (2007). *Attachment in Adulthood (Structure, Dynamics and Change)*. The Guilford Press.
- Morokoff PJ, Gilliland R. Stress, sexual functioning, and marital satisfaction. *J Sex Res*. 1993; 30(1):43-53
- Murphy, C. M., & O'Leary, K. D. (1989). Psychological aggression predicts physical aggression in early marriage. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57, 579 –582.
- Ovalı, H. (2010). Farklı Coğrafi Bölgelerde Yaşayan Bireylerin Evlilik Çatışmalarının Çeşitli Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Özen, A. (2006). Value Similarities Of Wives And Husbands And Conflict Resolution Styles Of Spouses As Predictors Of Marital Adjustment. Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özen, A. (2006). Value Similarities Of Wives And Husbands And Conflict Resolution Styles Of Spouses As Predictors Of Marital Adjustment. Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özen, A., Salman-Engin, S. ve Sakallı-Uğurlu, N. (2016). Romantik İlişkilerde Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği: Geçerlik Güvenirlik Çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 4(7), 1-19.
- Pasch, L. A., & Bradbury, T. N. (1998). Social support, conflict, and the development of marital dysfunction. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 66(2), 219-230.

- Pape, A. W. (2001). Conflict Resolution Satisfaction: A Study Of Satisfied Marriages Across 16 Domains Of Marital Conflict. Doctoral Dissertation. Texas Woman's University, Texas.
- Polat, D. (2006). Evli Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Rank, M.R. & LeCroy, C.W. (1983). Toward A Multiple Perspective In Family Theory And Practice: The Case Of Social Exchange Theory, Symbolic Interactionism And Conflict Theory. *Family Relation*, 32 (3), 441-448.
- Richter, H.E. (2000). Hasta Aile: Evlilikte ve Ailede Çatışmaların Doğuşu, Yapısı ve Tedavisi. (Çev. Prof. Dr. G. Koptagel İlal). İstanbul: Yaprak Yayınları.
- Ridley, C. A., Wilhelm, M. S. ve Surra, C. A. (2001). Married couples' conflict responses and marital quality. *Journal of Social and Personal Relationships*, 18(4), 517-534.
- Rogers, S.J. & Amato, P.R. (1997). Is Marital Quality Declining? The Evidence From Two Generations. *Social Forces*, 75, 1089-1100.
- Ruvolo, A. P. (1998). Marital well-being and general happiness of newlywed couples: Relationships across time. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15, 470-489.
- Sabatelli, R. M. (1988). Measurement issues in marital research:a review and critique of contemporary survey instruments. *Journal of Marriage and the Family*. 50, 891-915.
- Sardoğan, M. E. ve Karahan, T. F. (2005). Evli bireylere yönelik bir insan ilişkileri beceri eğitimi programının evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 89-102
- Sardoğan, M. E. ve Karahan, T. F. (2005). Evli bireylere yönelik bir insan ilişkileri beceri eğitimi programının evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 89-102.
- Seltzer, J. A. (2000). Families formed outside of marriage. *Journal of Marriage and Families*, 62, 1247-1268.
- Sokolski, D. & Hendrick, S. (1999) Fostering marital Satisfaction. *Family Therapy*, 26, 39-49.
- Spanier, G. B. , Lewis, R. A., & Cole, C. L. (1975). Marital adjustment over the family life cycle: The issue of curvilinearity. *Journal of Marriage and the Family*, 37
- Spanier, G.B. (1976). Measuring Dyadic Adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 38, 15-28.

- Sprey, J. (1979). "Conflict Theory And Study Of Marriage And The Family" W.R. Burr, R. Hill, F.I. Nye & I.L. Reiss (Eds), Contemporary Theories About The Family, Vol:2, New York: Free Press.
- Stanley, S. M., Markman, H. J. ve Whitton, S. W. (2002). Communication, conflict, and commitment: insights on the foundations of relationship success from a national survey. *Family Process*, 41(4), 659-675.
- Şendil, G., Korkut, Y., (2008). Evli Çiftlerdeki Çift Uyumu ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 28, (1), 15-35.
- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2008). Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(13), 7-20.
- Şener, A. ve Terzioğlu, R.S (2002) Ailede eşler arasında uyuma etki eden faktörlerin araştırılması. Ankara T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.
- Şengül-Öner, D. (2013) Evli bireylerin evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi: İstanbul
- Terzioğlu, G. & Şener, A. (2008). Bazı Sosyo-Ekonomik ve Demografik Değişkenler İle İletişimin Eşler Arası Uyuma Etkisinin Araştırılması. *Aile ve Toplum*, 4 (13)
- Tezer, E. (1986). Evli Eşler Arasındaki Çatışma Davranışları: Algılama ve Doyum. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tezer, E. (1986). Evli eşler arasındaki çatışma davranışları: algılama ve doyum. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tezer, E. (1994). Evlilik ve İş Doyumu İlişkisi. İkili Çatışmalar ve Bazı Demografik Değişkenlerin Rolü. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (1), 1.
- Thomas, K.W. (1976). Conflict And Conflict Management. In M. D. Dunnette (Ed.). *Handbook Of Industrial And Organizational Psychology*. Chicago: Rand-McNally, 889-935.
- Timur, M.S (2008) Boşanma Sürecinde Olan ve Olmayan Evli Bireylerin Psikolojik İyi oluş Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.
- Topham, G.L. & Larson, J. H. & Holman, T.B. (2005). Family-Of-Origin Predictors Of Hostile Conflict In Early Marriage. *Contemporary Family Therapy*, 27 (1).
- Troupe, F. (2008). Marital Conflict: A Longitudinal Study. Florida State University. Collage Of Human Sciences.
- Tutarel-Kışlak, Ş. ve Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2(5), 40-46.

- Tümer, A.B. (1998). Evli Çiftlerde Gözlenebilen Çatışma Odakları ve İletişim Sorunları. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tynes, S. R. (1990). Educational heterogamy and marital satisfaction between spouses. *Social Science Research*, 19, 153-174
- Uğurlu, O. (2003). Evli Çiftlerde Cinsiyet Ayrımına İlişkin Tutumlar, Çatışma Yönetimi Biçimleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Uğurlu, O. (2003). Evli Çiftlerde Cinsiyet Ayrımına İlişkin Tutumlar, Çatışma Yönetimi Biçimleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ülker, G. (2011). Evlilik çatışmasının sıklık ve yaygınlığının bazı değişkenlere göre yordanması. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Vangelisti, A. L. R., & Huston, T. L. (1994). Maintaining marital satisfaction and love in
Canary, D. J. R. Stafford, L (Eds.), *Communication and relational maintenance*, 1st ed., pp. 765-786, San Diego: Academic Press Inc.
- Volkema, R.J. & Bergmann, T.J. (1995). Conflict Styles As Indicators Of Behavioral Patterns In Interpersonal Conflicts. *The Journal Of Social Psychology*, 135 (1), 5-15.
- Whiffen, V.E.; Gotlib, I.H. (1989) Infants of Postpartum Mothers: Temperament and Cognitive Status. *Source, Journal of Abnormal Psychology*. 98(3):274-9
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 250-261.
- Yılmaz, A. (2001) Eşler arasındaki uyum: Kurumsal yaklaşımlar ve görgül çalışmalar. *Aile ve Toplum Dergisi*, 1 (4), 49-58.
- Yüksel, Ö. (2013). Kadınlarda evlilik uyumu ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişki: stresle baş etme biçimleri ve toplumsal cinsiyet rolü tutumlarının aracı rolleri. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü

EKLER

Ek-1 Anket Formu

Sayın Katılımcılar,

Bu çalışma; “EVLİLİKTE ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ VE EVLİLİK UYUM İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI” konulu tez çalışmasının uygulama kısmı ile ilgilidir. Yapılan araştırma tamamıyla akademik nitelikli olup çalışmadan elde edilecek bilgiler bilimsel amaca yönelik olarak kullanılacak ve alınan cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmaya yapacağınız değerli katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Merve OKURCAN

Üsküdar Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM

Lütfen aşağıda yer alan kişisel bilgilerinizi belirtiniz.

Cinsiyetiniz?

( ) Bayan ( ) Erkek

Yaşınız?

.....

Eğitim Durumunuz?

( ) İlköğretim ve altı

( ) Lise

( ) Ön Lisans

( ) Lisans

( ) Yüksek Lisans

( ) Doktora

Eşinizin Eğitim Durumu?

( ) İlköğretim ve altı

( ) Lise

( ) Ön Lisans

( ) Lisans

( ) Yüksek Lisans

( ) Doktora

Evlilik Süreniz?

..... Yıl

Evlilik Şekliniz?

Severek Evlendik Görücü Usulü İle Evlendik

Evlilik Sayınız?

İlk evlilik 2 3 4 ve üzeri

Çocuk Sahipliği?

Evet Hayır

Çalışma Durumu?

Çalışıyor Çalışmıyor

Algılanan aile gelir düzeyi?

Çok düşük Düşük Orta Yüksek Çok Yüksek

ÇİFT UYUM ÖLÇEĞİ

Birçok insanın ilişkilerinde anlaşmazlıklar vardır. Lütfen aşağıda verilen maddelerin her biri için siz ve eşiniz arasındaki anlaşma ve anlaşamama ölçüsünü aşağıda verilen altı düzeyden birini seçerek belirtiniz.

	Hemen Hemen her zaman anlaşırız	Her zaman anlaşırız	Nadiren anlaşamayız	Sıkça anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
1. Aile ile ilgili parasal işlerin idaresi					
2. Eğlenceyle ilgili konular					
3. Dini konular					
4. Muhabbet-sevgi gösterme					
5. Arkadaşlar					
6. Cinsel yaşam					
7. Geleneksellik (doğru veya uygun davranış)					
8. Yaşam felsefesi					
9. Anne, baba ya da yakın akrabalarla ilişkiler					
10. Önemli olduğuna inanılan amaçlar, hedefler, konular					
11. Birlikte geçirilen zaman miktarı					
12. Temel kararların alınması					
13. Ev ile ilgili görevler					
14. Bos zaman ilgi ve uğraşları					
15. Mesleki kararlar					

	Hemen hemen her zaman	Her zaman	Zaman zaman	Arasıra	Nadiren
16. Ne sıklıkla boşanmayı, ayrılmayı ya da ilişkinizi bitirmeyi düşünür ya da tartışırsınız?					
17. Ne sıklıkla siz ya da eşiniz kavgadan sonra evi terk edersiniz?					
18. Ne sıklıkla eşinizle olan ilişkinizin genelde iyi gittiğini düşünürsünüz?					
19. Eşinize güvenir misiniz?					
20. Evlendiğiniz ya da birlikte yaşadığınız için hiç pişmanlık duyar mısınız?					
21. Ne sıklıkla eşinizle münakaşa edersiniz?					
22. Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden olursunuz?					

	Hemen hemen her zaman	Her zaman	Zaman zaman	Arasıra	Nadiren
23. Eşinizi öper misiniz?					

	Hepsine	Çoğuna	Bazılarına	Çok azına	Hiçbirine
24. Siz ve eşiniz ev dışı ilgilerinizin- etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?					

Aşağıdaki olaylar siz ve eşiniz arasında ne sıklıkla geçer?

	Günde bir defa	Hiçbir zaman	Ayda birden az	Ayda bir veya iki defa	Haftada bir veya iki defa
25. Teşvik edici fikir alışverişinde bulunmak					
26. Birlikte gülmek					
27. Bir şeyi sakince tartışmak					
28. Bir iş üzerinde birlikte çalışmak					

Eşlerin bazı zamanlar anlaşabildikleri bazen anlaşamadıkları konular vardır. Eğer aşağıdaki maddeler son birkaç hafta içinde siz ve eşinizin arasında görüş farklılığı veya problem yarattıysa belirtiniz. (EVET veya HAYIR'ı işaretleyiniz.)

	Evet	Hayır
29. Seks için yorgun olmak		
30. Sevgi göstermemek		

31. Aşağıda ilişkinizdeki farklı mutluluk düzeyleri gösterilmektedir. Orta noktadaki MUTLU birçok ilişkide yaşanan mutluluk düzeyini gösterir. İlişkinizi genel olarak değerlendirdiğinizde mutluluk düzeyinizi en iyi şekilde belirtecek olan seçeneği lütfen işaretleyiniz.

- Aşırı mutsuz
- Oldukça mutsuz
- Az mutsuz
- Mutlu
- Oldukça mutlu
- Aşırı mutlu
- Tam anlamıyla mutlu

32. Aşağıda belirtilen cümlelerden ilişkinizin geleceği hakkında ne hissettiğinizi en iyi şekilde tanımlayan ifadeyi lütfen işaretleyiniz.

a- İlişkimin başarılı olmasını çok fazla istiyorum ve bunun için yapmayacağım hiçbir şey yoktur.

b- İlişkimin başarılı olmasını çok fazla istiyorum ve bunun için yapabileceklerimin hepsini yapacağım.

c- İlişkimin başarılı olmasını çok fazla istiyorum ve bunun için payıma düşeni yapacağım.

d- İlişkimin başarılı olması güzel olurdu fakat bunun için şu anda yaptıklarımın daha fazlasını yapamam.

e- İlişkimin başarılı olması güzel olurdu fakat bunun için şu anda yaptıklarımın daha fazlasını yapmayı reddederim.

ROMANTİK İLİŞKİLERDE ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ

Aşağıda sizin kendinizi tanımlamanıza ilişkin 25 ifade bulunmaktadır. Lütfen her bir ifadenin sizi ne kadar tanımladığını, ifadenin yanında verilen kutucuğu işaretleyerek belirtiniz. Her ifade için yalnızca bir kutucuğu işaretleyiniz.	1-Hiç katılmıyorum	2	3	4	5	6-Çok Katılıyorum
1. Sinirlendiğimde kırıncı şeyler söylerim	1	2	3	4	5	6
2. Sesimi yükselterek beni dinlemesini sağlamaya çalışırım	1	2	3	4	5	6
3. Tartışma esnasında konuyla ilgisiz de olsa zayıflıklarını yüzüne vururum	1	2	3	4	5	6
4. Bağırıp çağırarak istediğimi yaptırırım	1	2	3	4	5	6
5. Sevgilimi ilişkiyi bitirmekle tehdit ederim	1	2	3	4	5	6
6. Kavgalarımız sırasındaki kızgınlığımı fiziksel olarak gösteririm	1	2	3	4	5	6
7. Sürekli imalarda bulunurum	1	2	3	4	5	6
8. Tartışmada ortak bir çözüm noktası bulmaya çalışırım	1	2	3	4	5	6
9. Sorunun tüm yönlerini tartışma sırasında konuşmak isterim	1	2	3	4	5	6
10. Sorunun uzamadan çözülebilmesi için kaynağını bulmaya çalışırım	1	2	3	4	5	6
11. Sorun çözümlenmeden tartışmayı sonlandırmam	1	2	3	4	5	6
12. Bir problem yaşandığında, konuyla ilgili düşündüğüm her şeyi açıklarım	1	2	3	4	5	6
13. Bir problem yaşandığında, kendimi sevgilimin yerine koyarak onun ne düşündüğünü anlamaya çalışırım	1	2	3	4	5	6
14. Problemi büyütmemek için onu sakinleştirmeye çalışırım	1	2	3	4	5	6
15. Kavganın büyümemesi için onun istediği şeyleri yaparım	1	2	3	4	5	6
16. Sorunun çözülmesine yardımcı olacağına inanırsam durumu alttan alırım	1	2	3	4	5	6
17. Sorun durumunda pek çok şeyi içime atabilirim	1	2	3	4	5	6
18. Onun olumsuz tepkilerine karşılık vermeyerek problemin büyümemesini sağlamaya çalışırım	1	2	3	4	5	6
19. İlişkide sorun yaşanmaması için kendimden ödün veririm	1	2	3	4	5	6
20. Çok sinirlenmişsem konuşmayı ertelerim	1	2	3	4	5	6

21. Eğer çok sinirlenmişsem, sinirim geçene kadar konuşmayı reddederim	1	2	3	4	5	6
22. Sorun yaşadığımızda sevgilimin yanından uzaklaşıyorum	1	2	3	4	5	6
23. Çok gergin olduğumuzda susarım	1	2	3	4	5	6
24. Çok büyük sorunlar yaşadığımızda ondan uzak durmaya çalışırım	1	2	3	4	5	6
25. Bana bağırdığında onun olmadığı bir odaya geçerim	1	2	3	4	5	6

